

28.3.2012

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTO

Keskustelupöytäkirja

6 – 2012

Kokousaika: 28.3.2012 klo 18.00 – 21.21

Kokouspaikka: Vanha Raatihuone, Aleksanterinkatu 20

Keskustelupöytäkirjaan on kirjattu vain ne kaupunginvaltuuston esityslistan
asiakohdat, joissa on käytetty puheenvuoro

HELSINGFORS STADSFULLMÄKTIGE

Diskussionsprotokoll

6 – 2012

Mötestid: 28.3.2012 kl 18.00 – 21.21

Mötesplats: Gamla Rådhuset, Alexandersgatan 20

I diskussionsprotokollet har antecknats bara de ärenden på stadsfullmäktiges föredragningslis-
ta i vilka någon har yttrat sig.

28.3.2012

75 §.....	4
Esityslistan asia nro 4	4
LÄHETEKESKUSTELU KUNNALLISHALLINNON RAKENNE -TYÖRYHMÄN SELVITYKSESTÄ JA KUNTAUUDISTUKSEEN LIITTYVISTÄ MUISTA UUDISTUKSISTA	4
Kaupunginjohtaja Pajunen	4
Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Rautava	6
Valtuutettu Rissanen.....	7
Valtuutettu Soininvaara.....	9
Valtuutettu Heinäluoma	12
Valtuutettu Puhakka.....	14
Ledamoten Thors	16
Valtuutettu Valpas.....	19
Valtuutettu Kiviniemi	20
Valtuutettu Ebeling.....	23
Valtuutettu Hakanen	25
Valtuutettu Puoskari.....	27
Valtuutettu Moisio	28
Valtuutettu Pelkonen.....	30
Valtuutettu Asko-Seljavaara	31
Valtuutettu Männistö	32
Valtuutettu Muurinen.....	33
Valtuutettu Rauhamäki	35
Valtuutettu Ylikahri.....	36
Valtuutettu Urho.....	37
Valtuutettu Anttila	38
Valtuutettu Kolbe	40
Valtuutettu Huru.....	41
Valtuutettu Pakarinen	42
Valtuutettu Ojala	43
Valtuutettu Luukkainen	44
Valtuutettu Rantanen	45
Valtuutettu Peltola.....	46
Valtuutettu Helistö.....	48
Ledamoten Wallgren.....	49
Valtuutettu Hakanen	50
Valtuutettu Autti	51
Valtuutettu Peltola.....	51
Kaupunginhallituksen I varapuheenjohtaja Bryggare	52
Valtuutettu Hakanen	53
Kaupunginhallituksen I varapuheenjohtaja Bryggare	54
Valtuutettu Peltola.....	54
Valtuutettu Hakanen	54
Valtuutettu Virkkunen.....	55
Valtuutettu Ingervo.....	55
Kaupunginjohtaja Pajunen	56

28.3.2012

76 §.....	56
Esityslistan asia nro 5	56
HELSINGIN SATAMA -LIIKELAITOKSEN JOHTOKUNNAN JÄSENEEN JA PUHEENJOHTAJAN VALINTA	56
Valtuutettu Rauhamäki	56
79 §.....	56
Esityslistan asia nro 8	56
KAMPIN TONTTIENTEN 64/5, 15–17 JA 24 (FORUMIN KAUPPAKESKUS JA AMOS ANDERSONIN MUSEO) ASEMAKAAVAN MUUTTAMINEN (NRO 12071).....	56
Valtuutettu Kolbe	56
Valtuutettu Rantanen	58
Valtuutettu Kantola	58
Valtuutettu Helistö.....	59
Valtuutettu Halla-aho	59
Valtuutettu Taipale.....	59
Valtuutettu Alanko-Kahiluoto	60
Valtuutettu Ingervo.....	60
Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)	61
Valtuutettu Näre.....	61
Valtuutettu Vuorinen	62
Valtuutettu Lehtipuu.....	62
Kaupunginvaltuuston I varapuheenjohtaja Bogomoloff.....	62
Valtuutettu Rantanen	62

28.3.2012

75 §

Esityslistan asia nro 4

LÄHETEKESKUSTELU KUNNALLISHALLINNON RAKENNE -TYÖRYHMÄN SELVITYKSESTÄ JA KUNTAUUDISTUKSEEN LIITTYVISTÄ MUISTA UUDISTUKSISTA

Kaupunginjohtaja Pajunen

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Käyn muutamalla sanalla ja kuvalla läpi kuntauudistuksen aikataulua ja tätä prosessia, ja sitten lyhyt yhteenveto kuntakuulemisen puheenvuorosta viime viikolta ja muutama kalvo, joiden piti olla siellä kuntakuulemisen yhteydessä mutta joita ei sitten siellä noudatetusta tekniikasta johtuen voitu näyttää.

Ensin lyhyesti kuntauudistuksen aikataulusuunnitelma ja missä olemme. Tämän kalvon olette aiemminkin nähneet, mutta nyt todellakin olemme siis aikataulun mukaisesti 2012 vuoden keväällä, ja aluekierros ja kuntakuulemiset ovat juuri viime viikolla päättyneet. Nyt asia on siirtynyt hallituksen jatkolinjauksia varten. Samanaikaisesti sitten tuolla kuvassa alhaalla SOTE-rakenneselvitys on tuloillaan ja rakennelakityöryhmä miettii lakiesityksen laatimista. Syyskaudelle on aikataulutettu sitten valtiosuusuudistuksen ja kuntalain kokonaisuudistuksen miettimistä ja eteenpäin viemistä. Erityiset kuntajakoselvitykset ovat myöskin aikataulun mukaan sitten kesän jälkeistä aikaa. Vuodelle 2013 sitten kunnallishallinnon rakennelaki ja uutta kuntarakennetta koskevat ratkaisut. Tämä aikataulusta.

Kuten äsken mainittu tuossa alempana, niin maakunnittainen aluekierros tuli siis pidettyä 18 puolen päivän, tai Messukeskuksessa oli vähän pidempikin kuin puolen päivän, seminaaria. Siellä Helsinkiä edusti 10 henkilöä, sama kiintiö kuin muillakin kunnilla eli 10 henkilöä per kunta, ja tässä 10 hengen ryhmässä oli sitten yksi henkilöstön edustaja. Kuntien lausunnot annettuihin kysymyksiin ja aiheeseen, kysymykset ovat esityslistan liitteenä, on pyydetty antamaan 13.4. mennessä, ja tavoitteena on, että kaupunginhallitus antaa tämän lausunnon myöskin annettussa aikapuitteessa.

Sitten muutama sana siitä puheenvuorosta, jonka pidin kaupungille annetun 4 minuutin – jokaisella kunnalla oli 4 minuutin puheenvuoro –

28.3.2012

kaupungin edustajana. Puheenvuoroa ei virallisesti ollut käsitelty, mutta kaupunginhallituksen kokouksen jälkeen pidetyssä palaverissa yhteisesti muotoiltiin nämä teemat, joita tässä taululla näette. "Vahvoin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne on yksinkertaisin ja vaikuttavin ratkaisumalli. Kunnallishallinnon rakennuttajaryhmän ehdotukset ovat perusteltu niin Helsingin näkökulmasta kuin koko maan kattavana tarkasteluna. Kannatamme näin ollen työryhmän esitystä pääkaupunkiseudun selvitysalueesta." Tämä siis suoraan puheesta otettuna, sen takia tämä muoto näin. Vähintäänkin alueen tulee käsittää Espoo, Vantaa, Kauniainen ja Helsinki. Puollamme pääkaupunkiseudun kaupungit kattavan erityisen kuntajakoselvityksen välitöntä käynnistämistä ja kuntajakoselvittäjien asettamista. Pääkaupunkiseudun vakavin uhkakuva on kuntien eriarvoistuminen, toisin sanoen kuntien välinen segregaatio. Sen eteneminen on kyettävä pysäyttämään tehokkain keinoin kuntarakenneuudistuksen toteuttamisella pääkaupunkiseudulla." Segregaatiosta sitten tuossa on jatkossa muutama kalvo, jotka siellä siis jäivät esittämättä, mutta haluan tuoda teille kuitenkin ne nähtäväksi.

Puheenvuoro jatkui: "Kannatamme tiivistyvää seudullista yhteistyötä MAL-yhteistyötä. Sillä saavutettavat tulokset ovat kuitenkin ajallisesti liian hitaita ja vaikuttavuudeltaan riittämättömiä torjumaan nopeasti etenevää segregaatian kehitystä." Otimme myös kantaa pääkaupunkiseudun maankäyttö- ja rakennuslaissa määriteltyyn yhteiseen yleiskaavatyöhön. Se tulisi käynnistää viivytyksettä. "Uuden kunnan muodostaminen pääkaupunkiseudulla luo mahdollisuuden laadukkaammalle ja tehokkaammalle palvelujen järjestämiselle. Sosiaali- ja terveydenhuollon on oltava osana tätä kokonaisuutta. Kuntauudistusratkaisut edellyttävät lähidemokratian ja kansalaisosallistumisen perusteellista arviointia sekä toimenpiteitä, joiden avulla niiden toteutuminen varmistetaan. Avoin tieto ja sen sähköinen saavutettavuus luo aivan uudenlaisia edellytyksiä asukkaille osallistua asioiden valmisteluun ja päätöksentekoon."

Lopuksi: "Seitsemän vuotta sitten PARAS-hankkeena käynnistetty kunta- ja palvelurakenneuudistus täytyy nyt viedä määrätietoisesti päätökseen." Tässä siis otteita siitä puheenvuorosta. Koko puheenvuoro löytyy tuolta netistä, tosin siis vain neljän minuutin pituisena niin kuin annettu aikamäärä oli."

Sitten nämä segregaatiota täsmentävät ja selvittävät kalvot, joita ei siellä voinut esittää. Tässä olisin esittänyt sitten näitä käytännössä pääkaupunkiseudun uusimpia kylläkin, mutta monilla eri tavoilla peilattuja aina samaa kuvaa eli segregaatiokehitystä havainnollistavat kuvat. Tässä pienituloisten asuntokuntien osuus postialueittain. Taustalla pääkaupunkiseutu. Työttömyysaste postialueittain 30.12.2009. Eri teki- ja samantyyppinen kartta. Ikävakioitu sairastavuusindeksi vuodelta

28.3.2012

2009. Pahoittelen, että nämä todellakin ovat vanhoja, mutta uusinta tietoa, mitä on olemassa.

Viimeisimpänä ehkä ainakin omasta mielestäni huolestuttavin tieto. Kun verrataan työttömyysastetta äidinkielen mukaan, eli maahanmuuttajataustaisen väestön työttömyysaste verrattuna kantaväestöön, niin näyttäisi siltä, että segregaatiokehitys käy voimakkaana myös jo maahanmuuttajataustaisen väestön kohdalla. Työttömyysasteet ovat kovin erilaiset pääkaupunkiseudun eri kunnissa, koskien siis myös maahanmuuttajataustaista väestöä.

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Tässä lyhykäisyydessään prosessin kulku, missä tällä hetkellä olemme ja tämä lyhyt yhteenvedo tästä Messukeskuksessa pidetystä puheenvuorosta. Vastauksen antaa, kuten on todettu, kaupunginhallitus.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Rautava

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Kuntien yhdistämisestä käydään keskustelua, ei tosin kyllä kovin vilkasta, tuolla valtiovarainministeriön sivuilla. Esimerkiksi Uudenmaan osalta siellä oli yllättävän vähän puheenvuoroja. Poimin sieltä kuitenkin muutamana tällaisen ehkä vähän sellaisella katseella, että mitkä kommentit olivat positiivisia tänne meidän suuntaan. Tässä ensimmäinen kommentti: "Talous ja palvelujen saatavuus paranevat huomattavasti, kun kunnat yhdistyvät. Byrokratia vähenee, samoin segregaatio. Kaiken kaikkiaan aivan ihana juttu. Yhteensovittamista varmasti on paljon, mutta mitä aikaisemmin prosessi aloitetaan, sitä aikaisemmin se valmistuu. Kuntalaisten etuahan tässä ajatellaan, kuntataloutta kohentamalla pitkällä aikavälillä."

Arvoisa puheenjohtaja.

Me tiedämme, että yksi asia on ehkä kaikkein eniten keskusteluttanut tässä aiheessa, kun liikkuu tuolla lähiöissä. Lähi- ja asukasdemokratia on sellainen asia, joka on herättänyt paljon kysymyksiä esimerkiksi tuolla kaupunginosayhdistysten kanssa käydyissä keskusteluissa. Helsingissä me olemme siinä mielessä hyvässä asemassa nyt, että tämä keskustelu on avattu muun muassa meidän demokratiaryhmän, jota valtuutettu Laura Rissanen, tekemän työn osalta. Sieltä saadaan varmasti paljon eväitä. Samoin meillä on jo erilaisia kokeiluita eri kaupunginosissa, ja jotta ette pettyisi, on pakko sanoa, että muun muassa tämä "Vetoa ja voimaa Mellunkylään" on yksi sellainen hyvin konkreetti-

28.3.2012

nen esimerkki siitä, millä tavalla lähidemokratiaa voidaan toteuttaa käytännössä niin, että kaikki puolue ryhmät ovat hyvin mukana.

Arvoisa puheenjohtaja.

Kuten kaupunginjohtaja jo äsken tuossa totesi, niin lausunnon tästä asiasta kaupunginhallitus, ja tämä lähetekeskustelu antaa varmasti eväitä tuon lausunnon antamiseen. Määräaikahan siinä oli hieman ennen huhtikuun puoliväliä. Jään kuuntelemaan mielenkiinnolla käytettäviä puheenvuoroja, erityisesti ryhmäpuheenvuoroja.

Valtuutettu Rissanen

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Tarvitaanko Helsingin seudulla kuntarakennemuutoksia? Pitäisikö Helsingin, Espoon, Vantaan, Kauniaisten ja Sipoon muodostaa kokonaan uusi kunta? Entä mitä konkreettisia hyötyjä uudesta kunnasta sitten syntyisi? Kysymyksistä ensimmäiseen on helppo vastata. Kyllä tarvitaan. Kokoomuksen valtuustoryhmän mielestä vastaus toiseenkin on tällä hetkellä käytössämme olevilla tiedoilla helpohko. Kyllä pitäisi, ainakin Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten. Kolmanteen vastaaaminen onkin sitten jo haastavampaa. Pääkaupunkiseudun kuntien yhdistämisestä on puhuttu pitkään. Välillä vähän intensiivisemmin, välillä verkkaisemmin, mutta pinnan alla ajatus on kytenyt jo kauan. Yhtä pitkään rintamalinjat ovat pysyneet samoina. Me helsinkiläiset päättäjät olemme suhtautuneet uuteen kaupunkiin positiivisesti, naapurit negatiivisemmin. Kaupunkilaisten näkemys tosin erityisesti Vantaalla on ollut päättäjiä myönteisempi. Viimeksi viikko sitten Espoosta tuolla Messukeskuksen tilaisuudessa kuultiin taas kerran, että yhdistyminen merkitsee Espoole miljardin lisälaskua. Me Helsingissä taas olemme toistaneet sitä, miten alueen asukkaiden eriarvoistuminen ja kuntien välinen epäterve kilpailu on saatava pysäytettyä.

Elinkeinokilpailu on tällä hetkellä liikaa seudun sisäistä, kun luonnolliset vertailukumppanit olisivat kansainvälisiä. Meidän pitäisi kilpailla osaajista, tapahtumista, yrityksistä ja työntekijöistä muiden Euroopan metropolien kanssa eikä haaskata energiaamme kilpailemalla toisiamme vastaan.

Mielestämme pääkaupunkiseudun kuntien yhdistäminen ratkaisisi monta liikenteeseen, asumiseen ja sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen liittyvää kysymystä. Jos mitään ei tehdä, on vaarana yhdyskuntarakenteen hajautumisen ja segregaaation kiihtyminen entisestään. Tätä tukee kuntarakennetyöryhmänkin toteamus siitä, että "Tämän toiminnallisen

28.3.2012

kokonaisuuden yhdistämistä yhdeksi kunnaksi voidaan pitää välttämättömänä yhdyskuntarakenteen kehittämisen näkökulmasta johtuen".

Surullista kuitenkin on se, että tähän mennessä pääkaupunkiseudun kuntien yhdistymisen etuja ja haittoja ei ole voitu edes selvittää. Siksi Kunnallishallinnon rakenne -ryhmän ehdotus Helsingin, Espoon, Vantaan, Kauniaisten ja Sipoon yhteisestä kuntajakoselvityksestä on enemmän kuin tervetullut. Selvitys olisi käynnistettävä mahdollisimman pikaisesti. Keskustelussa on vihdoin päästävä eteenpäin ja siirryttävä argumentointiin tutkitun faktan pohjalta. Vasta selvityksen pohjalta voivat niin valtuutetut kuin asukkaat ottaa kantaa siihen, pitäisikö kunnat yhdistää. Selvitys tarvitaan siksikin, että mielestämme helsinkiläisillä on oikeus tietää, mitä konkreettista hyötyä uuden kaupungin perustamisesta olisi. Päivänselvää on se, että uutta ei voida luoda vain liittämällä pientä suureen. Myös toimintatapojen ja hallinnon on muututtava.

Meillä helsinkiläisillä on paljon opittavaa naapureidemme kustannustehokkaista tavoista järjestää ja tuottaa palvelut. Uusi kaupunki ei tietenkään saa merkitä sitä pelättyä miljardin lisälaskua veronmaksajille. Päinvastoin, kuntalaisten kannalta on olennaisinta saada parasta palvelua mahdollisimman edullisesti.

Helsingiltä on kysytty myös aikataulua kuntarakennemuutoksen toteuttamiselle. Realismia lienee, mikäli selvitys yhdistymisen järkeväksi toteaa, että mahdollinen uusi kaupunki aloittaisi 2017 alusta.

Arvoisa puheenjohtaja.

Kuntien yhdistyminen ei ole vapaaehtoisesti siis täällä edennyt. Tilalle on ehdotettu ja ehdotetaan edelleen seudullista hallintoa. Se on koomuksen valtuustoryhmän mielestä väärä tie. Emme tarvitse mitään korvikeratkaisuja. Ylikunnallinen hallinto veisi päätöksenteon kauas ihmisistä, kuntien osaoptimointi jatkuisi ja byrokratia lisääntyisi. Peruskunta on paras ja demokraattisin tapa järjestää palvelut.

Sen sijaan pääkaupunkiseutua laajempi metropolialue tarvitsee myös syvenevää yhteistyötä, mutta uutta seutuhallinnontasoa sekään ei tarvitse. Se lisäisi kustannuksia ja jäykistäisi päätöksentekoa. Uskomme siis vahvaan peruskuntaan.

Kuntauudistuksen yhteydessä uudistetaan myös kuntalaki. Kuntalain uudistamisessa lähidemokratian vahvistaminen on keskiössä. Kuntalaisten vaikuttamiselle halutaan luoda uudet ja paremmat edellytykset. Kunnilta on kysytty evästyksiä myös tähän työhön. Oman demokratia-projektimme ollessa jo pitkällä on Helsingillä mahdollisuus olla lain uudistamisessa suunnannäyttäjä.

28.3.2012

Samaan aikaan kun vahvistetaan edustuksellista demokratiaa eli valtuusto- ja lautakuntatyöskentelyä, myös suoran osallistumisen ja vaikuttamisen väyliä on kehitettävä. On löydettävä keinoja, joilla asukkaat pääsevät suoraan mukaan palveluiden ja omien asuinalueidensa kehittämiseen. Helsingissä haluamme kokeilla esimerkiksi osallistuvaa budjetointia ja laatia periaatteet kunnallisten kansanäänestysten toteuttamiselle. Demokratiaa pitää kehittää kokonaisuutena, jossa edustuksellinen järjestelmä ja suorat vaikuttamisen tavat täydentävät toisiaan. Kuntalain tulisi olla tältä osin mahdollisimman väljä ja mahdollistaa esimerkiksi erilaiset johtamisjärjestelmät.

Arvoisa puheenjohtaja.

Kuntarajat ovat ainoastaan hallinnollisia rajoja ja ne ovat olemassa ainoastaan sopimusten mukaisesti. Pääkaupunkiseudulla on aina liikuttu yli kuntarajojen. Sinänsä olemme jo yksi kokonaisuus. Jos arjen palvelut, liikennejärjestelyt, asuntotuotanto tai yleensä kunnan elinvoimaisuus vaatii rajojen uudistamista, tulee uudistamisesta tehdä asianmukaiset selvitykset ja niistä selvityksistä johtopäätökset. Voi hyvin olla, että meidän toivottavasti pian käynnistettävä selvityksemme osoittaa sen, että yhdistymistä ei ole järkeä toteuttaa.

Helsingin seudulla kuntaliitokset eivät koskaan ole edenneet vapaaehtoisesti. Ilman valtion väliintuloa tältä seudulta taitaisi yhä löytyä esimerkiksi itsenäiset Haaga, Munkkiniemi ja Kulosaari. Kuntajakoselvityksen aika on siis nyt. Siinä ei ole mitään pelättävää.

Valtuutettu Soininvaara

Arvoisa puheenjohtaja.

Jotain täytyy olla pahasti vialla, kun hallitus haluaa ryhtyä niin vaikeaksi tiedettyyn asiaan kuin kuntauudistukseen. Mikä on siis rikki, kun jotain pitää korjata? Kasvavilla kaupunkiseuduilla, ei vain Helsingin seudulla vaan muuallakin, on menossa muuttoliike, jossa keskuskaupungit menettävät hyvätulaisia veronmaksajia kehyskunnilla ja kaikista köyhimmät kerääntyvät alueen ulkoreunoille. Hyvinvointiyhteiskuntamme perustuu kuntiin. Se ei toimi, jos rikkaat kerääntyvät omiin kuntiinsa ja köyhät omiinsa. Kuntien välinen segregatio on itsessään hyvin paha asia, mutta sitäkin pahempaa ovat toimet, joilla toiset haluavat kalastella hyviä veronmaksajia itselleen. ja toiset puolustautua tältä kehitykseltä. Tästä johtuvat virheet näkyvät kaupunkirakenteessa kauan senkin jälkeen, kun kehitystä vinouttavat pelisäännöt joskus ymmärretään kumota. Mekin teemme sitä. Teollisuuskadun ruuhkissa kärvistelevän kannattaa muistaa, että Helsinki on sallinut sinne kaikkien normien ylit-

28.3.2012

tävän määrän pysäköintipaikkoja houkutellakseen muuttoaikeissa olevia yrityksiä jäämään.

Kuka toimii väärin? Ei kukaan. Kaikki tekevät aivan oikeita ratkaisuja edustamansa tahon kannalta, ja se on heidän tehtävänsä. Vika on pelisäännöissä, jotka ohjaavat turmiolliseen osaoptimointiin. Lopputulos puhukoon puolestaan. Pääkaupunkiseudulla käytetään ihmisten kuljetamiseen paikasta toiseen kaksi kertaa niin paljon energiaa kuin samankokoisissa keskieurooppalaisissa kaupungeissa. Tämä on iso ympäristöhäpeä, mutta tätäkin pahempaa on, että näin viedään ihmisiltä aikaa, pilataan asuinalueita ja estetään elinkeinorakenteen muutosta kohden urbaania palveluyhteiskuntaa. Palveluelinkeinot kun eivät menesty, jos ihmisten lähellä ei ole palveluja eikä palveluyrittäjän lähellä ole ihmisiä.

Asumisesta tulee kallista. Maan hinta on hajautuneessa yhdyskuntarakenteessa kalliimpaa kaikilla etäisyyksillä keskustasta, siis sekä keskustan lähellä että kaukana keskustasta. Asuntojen hintasuhteet kertovat tiiviin yhdyskunnan suosiosta. Lähellä siis haluttaisiin asua, jos olisi asuntoja. Kehitys Helsingin seuduilla ei vastaa asukkaiden toiveita. Osaoptimoinnin vuoksi tehtyä huonoa kaupunkirakennetta lapsemme eivät tule antamaan meille anteeksi.

Naapurimme ajattelevat asiasta aivan toisin. He eivät halua perustaa Helsingin kanssa uutta kuntaa. Mukana on halu pitää kiinni etuoikeutusta asemasta, mutta on kyse muustakin. Helsingin palvelutuotantoa pidetään kalliina ja hallintoa kankeana. Osittain, mutta vain osittain, kyse on Helsingin paremmasta palvelutasosta. Meillä on enemmän lähipalveluita samasta syystä kuin meillä on enemmän lähikauppoja. Yhdyskuntarakenteemme suosii kävelymatkan päässä olevia palveluja toisin kuin naapurikunnissa. Jos kauppa ja kirjasto ovat joka tapauksessa automatkan päässä, ne voi saman tien keskittää vähän isommiksi yksiköiksi.

Suurelta osin naapureiden kritiikki on aiheellista. Me teemme asiat kalliisti ja hallintomme on kankeaa. Vaikka käytäntömme eivät olisi huonompia, ne ovat ainakin erilaisia kuin esimerkiksi Espoossa. Helsinkiläisen ja espoolaisen hallintokulttuurin yhdistäminen olisi vaikeaa ja aika pitkäaikainen urakka. Se on myös tarpeetonta, sillä yli miljoonan asukkaan kunta olisi palvelujen tuottavana yksikkönä aivan liian suuri. Espoolaisten halussa säilyttää omat, heidän mielestään paremmat käytännöt, on vinha perä, mutta perusteltu on myös meidän halumme säilyttää palvelut kävelyetäisyydellä. Pieni kuntien välinen kilpailu on tässä vain hyväksi.

Osaoptimoinnin tuomat ongelmat ja sosiaalinen oikeudenmukaisuus puoltavat kuntaliitoksia, demokratian ja hallintokulttuurien erilaisuus ja

28.3.2012

palvelutuotannon sopiva mittakaava taas puoltavat sitä, ettei kuntia tulisi yhdistää.

Ratkaisuna vihreät esittävät kaksitasoista mallia. Liitettäköön Espoo, Helsinki, Kauniainen, Sipoo ja Vantaa yhdeksi kunnaksi, mutta jatkoot kukin näistä kunnan sisällä pitäjinä tai miksi näitä yksiköjä sitten halutaankin kutsua. Niitä voisi kutsua vaikka kaupungeiksi. Kunta keräisi verot ja huolehtisi sosiaali- ja terveystalouden järjestämisestä ja rahoituksesta, joukkoliikenteestä, maan käytön tärkeimmistä ratkaisuksista ja niin edelleen. Päivähoidon ja peruskouluin kaltaiset lähipalvelut ja detaljikaavoitus jääköön pitäjien vastuulle. Rahansa pitäjät saisivat suorkunnalta vaikka asukasluvun perusteella. Silloin meidän ei myöskään kannattaisi harrastaa osaoptimointia. Tällainen kaksitahoinen ratkaisu poistaisi osaoptimoinnin haitat, mutta varjेलisi liiallisen keskittämisen nurjilta puolilta.

Suorkunta olisi elinkeinopolitiikassaan tehokkaampi, koska enää ei tarvitsisi kisailla siitä, minkä kaupungin alueelle yhtiöt toimintansa sijoittavat. Helsinkikin alkaisi nähdä Keilaniemen edut seudun elinvoimaisuuden kannalta. Kyse on vähän samasta asiasta kuin siinä, että paimentolaiskansa voi paljon paremmin, jos sen asukkaat keskittyvät karjan kasvatukseen sen sijaan, että keskittyvät karjavarkauksiin.

Tässä yhteydessä Helsinki, Espoo ja Vantaa voitaisiin jakaa pienemmiksi yksiköiksi. Tällä olisi omat hyvät ja huonot puolensa. Tätäkin kysymystä valtion asettamat selvitysmiehet, joita muuten varmaan asetetaan useita, aikanaan selvittäisivät yhdessä kuntien edustajien kanssa. Siitä ei siis pidä päättää vielä.

Onko viiden kunnan yhdistyminen optimaalinen, vai pitäisikö mukaan ottaa Helsingin seudun kaikki 14 kuntaa? Näin laajan alueen ottaminen mukaan johtaisi asian vesittämiseen. 14 kuntaa käsittävä metropolihallinto olisi heikko, ja sen tehtävät jäisivät vähäisiksi. On esimerkiksi täysin perusteltua kaavoittaa Helsinkiä ja Vantaata tiukasti yhdessä, mutta Pornainen suunnitelkoon keskustansa niin kuin itse haluaa. Esillä olevien viiden kunnan lisäksi voisi mukaan ehkä ottaa Kirkkonummen ja Keravan. Tässä Helsingin ei kannata ottaa tiukkoja kantoja, koska naapurillakin voi olla tästä jokin mielipide.

Selvitystyön käynnistyminen on vasta prosessin alku. Sen kuluessa on mahdollista pohtia esimerkiksi kaksitasoisen mallin yksityiskohtia, hallinnon rakennetta, osallistumisen tapoja, ylemmän ja alemman tason työnjakoa ja esimerkiksi sitä, jatkavatko nykyiset kunnat pitäjinä vai olisiko tarkoituksenmukaisempaa jakaa nykyiset kunnat pienempiin yksiköihin.

Arvoisa puheenjohtaja.

28.3.2012

Helsingin tulee vastata myönteisesti esitykseen kuntajakoselvittäjän asettamisesta ja vastauksessaan puoltaa jo tässä vaiheessa kaksitasoista mallia.

Valtuutettu Heinäluoma

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Maailma muuttuu, ja nyt voi perustellusti kysyä, olisiko aika myös kuntarajojen seurata tätä muutosta. Kuntalaisten arki tällä alueella on aika ja sitten mennyt ohi perinteisten kuntarajojen. Ihmiset liikkuvat työpaikan, harrasteiden, liikunnan ja monen muunkin, muun muassa kulttuuripalvelujen perässä vaivatta ohi näiden perinteisten kuntarajojen. On selvää, että samaan aikaan nämä vanhat kuntarajat ja niihin keskittyvä päätöksenteko aiheuttaa ison joukon ongelmia koko alueen ja kaikkien kansalaisten hyvinvoinnille tulevaisuudessa.

Vuosi sitten käsitelimme Helsingin ja Vantaan kuntaliitosasiaa. Se selvitystyöhön päätyi siihen, että loppujen lopuksi mitään ei tapahtunut. Nyt ollaan uuden tilanteen edessä koko maan kuntarakennehankkeen merkeissä, ja osin sama, osin uusi keskustelu on tarpeellista käydä. Kaupunginjohtaja Pajusen puheenvuoro kuntien yhteistilaisuudessa oli erinomaisen hyvin laadittu, ja se kiteytti oikein perusasiat. On hyvä, että Helsingissä on yhteinen huoli, joka on tullut myös tässä edellä käytyissä puheenvuoroissa hyvin esille, siitä mitä tämä eriarvoistuminen tarkoittaa niin Helsingin kuin muidenkin alueen kuntien ja kuntalaisten kannalta. Siihen puuttuminen edellyttää myös hallinnollisia toimia ja kykyä katsoa koko alueen tasapainoista kehitystä. Viime kädessä se on myös niiden etu, jotka ensi vaiheessa voivat olla hyötyjien joukossa, mutta kun kustannukset kasvavat, niin ne väistämättä tulevat kaikkien maksettavaksi.

Kuntaliitosselvitys on tarpeellinen ja hyödyllinen hanke. Se tehtäkään, mutta samalla on aiheellista sanoa, että tämän ohella tarvitaan aito keskustelu lähivaikuttamisen muodoista. Yksi asia, joka tässä yhteydessä täytyy nostaa vahvasti esille, koskee kaupunginosavaikuttamista ja kaupunginosavaltuustojen mahdollisuutta tuoda kuntalaiset paremmin arkiseen vaikuttamiseen mukaan. Meillä on kaikillakin vahva alueellinen kaupunginosaidentiteetti. Se osaltaan määrittää ajatteluamme. Me olemme vahvasti kiinnostuneet sen oman kaupunginosan palveluista, ja näihin vaikuttamisen kanavat pitäisi olla nykyistä paremmin auki jo nykyisen kokoisessa Helsingissä. Kun tätä selvitystyötä tehdään, on samalla syytä korostaa, että lopulliset kannat mahdollisiin kuntaliitoksiin voidaan ottaa vasta sen jälkeen, kun asia on selvitetty, haitat ja hyödyt punnittu ja tulokset kerrottu kaikille.

28.3.2012

Päätöksenteon täytyy nojata vahvaan kuntalaisten tukeen. Emme suosi-
ta emmekä näe järkevänä pakkoliitosajattelua. Sen sijaan katsomme,
että on perusteltua ratkaista mahdolliset kuntaliitokset kansanäänes-
tyksen kautta ja sitä kautta nojata vahvaan kansalaisten omaan sitou-
tumiseen tällä alueella.

Vähemmän on puhuttu tämän työn yhteydessä siitä, että siitä riippu-
matta, mitä kuntaliitosasiassa tapahtuu, me tarvitsemme nyt esillä ole-
vien kuntien alueen laveammalti menevää tarkastelua eli metropoli-
pohdintaa. Monet asiat ovat sellaisia, että niissä yhteistyö ja yhteiset
ratkaisut ovat välttämättömiä koko alueen menestykselle. Näitä ovat
kaavoitukseen, liikenteeseen ja asumiseen liittyvät asiat, muun muas-
sa.

Siis riippumatta siitä, johtaako tämä hanke johonkin vai ei, niin metro-
polihallintoasiaa pitäisi ryhtyä vaihtoehtona kehittämään niin, että Hel-
sinki itse on siinä mukana. Emme pidä viisaana pitkää luetteloa siitä,
mitä kaikkea ei saa tehdä. Se ei ole hyvä lähtökohta myöskään näille
keskusteluille muiden kuntien kanssa.

Metropolialueen erityisasia koskee sitten vahvaa elinkeinopolitiikkaa.
On selvää, että moni asia tällä alueella elinkeinojen kehittämisen mie-
lessä olisi paremmin hoidettavissa, jos hartiat olisivat tukevammat ja
menisivät ohi nykyisen ohi kuntajaotuksen. Hyödyt yritysten sijoittumi-
selle tällä alueella tulevat viime kädessä kuitenkin kaikkien hyväksi.
Tämän alueen pitäisi kamppailla siinä sarjassa, jossa ovat Tukholma,
Pietari, Kööpenhamina, Tallinna ja Hampuri, ja huolehtia siitä, että
Suomeen ylipäänsä ja tälle metropolialueelle tulee vahvoja yrityksiä,
jotka antavat meille tulevaisuudessakin työnteon ja hyvinvoinnin lähtö-
kohtia.

Kun nyt keskustelua käydään tämän valtakunnallisen hankkeen mer-
keissä, niin on aihetta korostaa, että Helsingin on perusteltua olla omal-
ta puoleltaan valmis uusiin ratkaisuihin, mutta tehdä se viisaalla ja nöy-
rällä tavalla. Ei tarvitse montaa lehteä lukea huomatakseen, että Hel-
singin ulkopuolella halukkuus kuntaliitoksiin on huomattavasti rajatum-
paa kuin mitä täällä, ja silloin erityinen merkitys on, että helsinkiläiset
kävisivät tähän keskusteluun nöyrällä, avoimella ja muita kunnioittaval-
la mielellä.

Kun tämä keskustelu käydään ja selvitykset tehdään, on lopullisten
päättöksen aika. Siitä riippumatta, mikä on kuntaliitosselvityksen kohta-
lo, meillä on tarve viedä tätä metropolihallintoa ja metropolialueen yh-
teistyön miettimistä eteenpäin. On myönteistä, että nykyinen hallitus on
ottanut metropoliasian omaan ohjelmaansa ja on omalta puoleltaan sa-
nonut, että se on valmis tämän hankkeen kehittelyyn. Toistan, että se

28.3.2012

on asia, joka on tehtävä siitä riippumatta, mikä on tämän kuntaliitosselvityksen tulos.

Uusia ratkaisuja siis kaivataan. Toivotaan, että olemme avoimin mielin tässä keskustelussa mukana muiden kaupunkien kanssa unohtamatta omien kuntalaistemme mielipidettä.

Valtuutettu Puhakka

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Tänään otetaan askelia kohti kuntauudistusta täällä Helsingissä ja päätetään tästä osallistumisesta kuntajakoselvitykseen. Vasemmistoliiton valtuustoryhmä haluaa korostaa, että tässä kuntauudistuksessa tulee painottaa kuntapalvelujen merkitystä. Kuntauudistusta ja siitä tehtäviä selvityksiä sekä lakimuutoksia tehtäessä ykkösasia tulee olla palvelujen turvaaminen kaikille, myös siellä reuna-alueilla.

Toiseksi nostamme demokratian merkityksen. Meille tämä tarkoittaa asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä, ja tähän on tullut jokaisessa aikaisemmassakin puheenvuorossa esille. Päätösvalta on saatava lähemmäksi asukkaita, ja hallintohimmeleitä tulee purkaa, mitä on tämä suuri tavoite. Palvelut ja asukkaiden osallistumismahdollisuudet on hoidettava kuntoon, olivatpa rajat sitten nykyiset tai uudet tällä alueella.

Kolmanneksi korostamme, että pakkoliitosten kautta ei synny hyvää jälkeä. Lähtökohtana on oltava vapaaehtoisuus ja kuten edellisessä ryhmäpuheenvuorossa todettiin, me olemme myös kansanäänestysten kannalla silloin, kun siihen tulee selkeä tarve. Päätöksiä kaupunki ei saa luovuttaa kenellekään ulkopuoliselle tahoille. Ne on tehtävä täällä meillä.

Arvoisat valtuutetut.

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä kannattaa, että kuntajakoselvitys tehdään kokonaisuudesta, johon kuuluvat Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Sipoo sekä Kirkkonummi. Vasemmiston valtuustoryhmä edellyttää, että kaikissa hallituksen selvityksissä ja kuntauudistusta koskevissa lainsäädäntöhankkeissa, muun muassa rakennelaki ja kuntalaki, otetaan huomioon tämän alueen erityistarpeet. Tähän oli jo hallitusneuvotteluissa esillä. Alue muodostuu useasta työssäkäyntialueesta, alueella pendelöidään puoleen ja toiseen ja täällä on monta keskusta, jolla on erittäin isot asumisen ja maahanmuuton haasteet, ei puhuta ongelmista.

28.3.2012

Kyse on nyt miljoonan asukkaan alueesta. Itse asiassa, jos ajattelee jo eurooppalaista kontekstia, niin on aivan hallittavissa oleva kaupunkikonaisuus. Kuten täällä on jo aikaisemmin todettu, se edellyttää myös kaupunginosapäätöksentekoa. Ei voida ajatella, että on vain yhdessä keskustassa päätöksenteko.

Selvityksen yhteydessä hakea erilaisia demokratiamalli, ja tätähän hallitus tekee. On olemassa työryhmä, joka kokoaa sekä kotimaista että ulkomaista kokemusta paikallisesta vaikuttamisesta. Tässä on myös pidettävä meidän huoli, että myös tämän alueen erityispiirteet otetaan sitten huomioon siellä selvityksessä ja se tieto on käytettävissä meillä täällä jatkossa. On huomioitava myös, että kuntalaisia kiinnostaa aikaisempaa enemmän vaikuttaminen suora lähiyhteisössä. Tähän on haettava erilaisia kansalaispaneelimalleja, osallistuvaa budjetointia ja muita vaikutuskanavia, joilla ihmiset saadaan mukaan. Täällä on jo mainittu aikaisemmin esimerkiksi tämä asukasyhteistyö, jota on tuettava tässä yhteydessä myös.

Kansalaisten vaikuttaminen ja tämä demokratiamallien miettiminen on oltava samassa pöydässä, kun päätetään kuntarajoista, koska ei ole mitään järkeä, että rajoja piirrellään tai päätetään niistä, jos sieltä puuttuu nämä vaikuttamisen kanavat. Tässä on varmasti yhteinen tahto täällä kaikilla meillä. Syytä on selvittää myös suoralla kansanvaalilla valitun metropolivaltuuston toimintaedellytyksiä, mikäli tämä työryhmän esittämä kuntajakoselvitys ei etene. Silloin kyse olisi esimerkiksi 14 Helsingin alueen kuntakokonaisuus. Tiedämme hyvin, että tämä on hyvin helposti käsiin hajoava kokonaisuus, mutta sitä ei pidä unohtaa tässä selvityksessä.

Hyvät valtuutetut.

Palveluista haluamme nostaa sosiaali- ja terveystalvet esiin vahvasti. Itse asiassa on arvioitava, että sen mukana valtakunnallisesti tämä kuntauudistus etenee tai ei etene. On tärkeää, että tässä samassa yhteydessä, kun mietitään tätä kuntauudistusta, myös tämä sote- eli sosiaali- ja terveyshallinnon uudistus ja rahoitus saadaan vietyä eteenpäin, koska ei voida ajatella, että ensin tehdään tämä kuntauudistus ja sen jälkeen ruvetaan miettimään tätä kaikkein suurinta aluetta palvelupuolelta. Tässä tietysti meillä pääkaupunkiseudulla on vielä erityisesti muistettava maankäyttö ja liikennejärjestelyt, mutta palvelupuolella nimenomaan tämä sote on se keskeinen asia. Palvelujen rooli on nostettava siksi myös tässä meidän alueemme kuntaselvityksessä keskeiseen asemaan.

Hyvät valtuutetut.

28.3.2012

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä korostaa selvityksen merkitystä. Sen tulee olla avoin prosessi, ja siinä on haettava ihan aidosti näitä asioita, koska tämä prosessi antaa mahdollisuuden myös muuttaa näkemyksiä. Esimerkiksi uuden Oulun alueelta tästä on hyviä esimerkkejä. Täällä on jo noussut se hyvin esille, että me Helsingissä emme voi olla tällaisessa asemassa, jossa harjoitetaan sanelupolitiikkaa, vaan kyllä nyt on kyse tasavertaisesta dialogista ja keskustelusta, jos aidosti aiomme edetä eteenpäin. Tässä asukkaiden kuulemisen on oltava keskeisessä asemassa unohtamassa myöskään kuntien työntekijöitä

Aikataulua koskien haluan vielä painottaa tässä lopuksi, tämä on tullut jo aikaisemminkin täällä esille, että siihen 2015:een mennessä on hyvä saada päätökset aikaan, mutta seuraavien kuntavaalien jälkeen eli vuonna 2017 ryhtyä sitten tositoimiin ja tähdätä, että silloin olisi meillä valmiina ne sellaiset mallit, joita lähdetään toteuttamaan.

Kiitoksia.

Ledamoten Thors

Värderade ordförande, värderade ledamöter, arvoisat kollegat.

Det är ingen tvekan om att det finns många goda orsaker för att i vårt land genomföra en kommunreform och att sträva till att minska kostnadstrycket inom den offentliga sektorn. Demografiska fakta talar sitt tydliga språk.

Vaikka edellisvuosi kuntatalouden kannalta oli jonkin verran parempi kuin osasimme odottaa, ei ole syytä suhtautua tulevaisuuteen kevyesti, vaikka taloudellinen tilanne joissakin vientimme päävastaanottoissa olisi hyvä. Kuitenkin on suuri riski, että maamme talouskasvu tulee olemaan vaatimaton monta vuotta eteenpäin.

VM:n selvityksissä on yksinkertainen viesti. Tällä vuosikymmenellä niin sanottu huoltosuhde huononee huomattavasti monissa maakunnissa, ja se on jo huonontunut.

Kohta emme enää voi nauttia suurten ikäluokkien työpanosten hedelmistä. Sen sijaan he tulevat nauttimaan eläkettä, joka on ainakin 40 % matalampi kuin palkkatulo.

Redan för flera år sedan frågade ungdomar och barn oss beslutsfattare, hur tänkte vi lösa den här enkla ekvationen: när löneinkomst ersätts av pension, blir det en lägre bas att bära upp skatter på och därmed också lägre skatteintäkter. Enkel matematik, min Watson kunde man

28.3.2012

säga. Och därtill kommer ett större antal personer i något skede att behöva krävande vård och omsorg.

Svenska folkpartiet har därför velat och vill att vi i kommunerna skall ta ett aktivt grepp för att skapa sådana kommunala enheter, som kan bära kostnaderna för servicen. SFP har aktivt bidragit till omfattande kommunreformer i hela landet på 70-talet, mycket mera omfattande än i andra delar av landet. Och SFP-kommunerna här i Nyland tog också nya grepp under Paras- KSSRprocessen under de senaste åren. Vi är inte motståndare till kommunala samgångar, men de skall ske frivilligt, och de skall innebära lösningar på problem, inte skapa nya sådana.

Pääkaupunkiseudulla ongelmat eivät ole samat kuin muualla maassa. Olkapäät eivät ole liian kapeat kustannuksia kantamaan. Helsinki- Vantaa selvitys antoi meille koko joukon materiaalia yhdistämisen eduista ja haitoista. Siinä yhteydessä on syytä kiinnittää huomiota esimerkiksi siihen, mitä Antti Moisio'n kartoitus "Metropolialueen hallintomallit taloustutkimuksen näkökulmasta" toi esille. Yhdistäminen voi ratkaista ongelmia, mutta se aiheuttaa riskejä sen suhteen, että kustannukset nousevat. Siihen meillä ei todellakaan ole varaa. Kuten täällä on sanottu aikaisemmin, kustannusrakenteemme Helsingissä on monella tavalla haastava.

Vi har också hört idag, att vi har problem med de stigande bostadskostnaderna, med längre avstånd mellan jobbet och hemmet, med växande skillnader mellan olika stadsdelar och en ojämn kostnadsfördelning för sociala utgifter. Vi har ju dessa problem redan inom Helsingfors, så som kartan visar. Hur skulle då en sammanslagning av fyra kommuner automatiskt ge bättre resultat? Det är inte formen utan politiken som är avgörande om vi lyckas motarbeta de negativa trenderna.

Kuntauudistus on tärkeä uudistus, mutta tällä hetkellä tuntuu, että kaksi tärkeää rakennuspalikkaa puuttuvat, jotta voimme vastata valtiomainministeriön kyselyyn. Meiltä puuttuu käsitys siitä missä terveydenhuollossa kulkisi raja sen välillä, mitä kunnat tekevät ja mitä tulisivat tekemään yhteiset organisaatiot. Niin kuin kaupunginjohtaja totesi, vasta viime viikolla asetettiin selvitys, joka osittain toukokuun loppuun ja lopullisesti vuoden loppuun mennessä esittää tarpeelliset ehdotukset. Sama puutetta moittii myös hus lausunnossaan kuntauudistuksesta. Siinä todettiin muun muassa, että on syytä selvittää, mitä tehtäviä kunnille tulee antaa, ennen kuin tehdään suuri kuntauudistus.

Toinen puute, joka on myöskin mainittu. Vaikka hallitusohjelma edellyttää, että selvitys metropolihallinnosta tehdään, sitä ei ole vielä aloitettu. Tosin meillä on vanhoja selvityksiä, joista voisi pyyhkiä pölyt pois, mutta silloin ne pölyt pitäisi pyyhkiä pois. Nyt emme tiedä minkä muotoisen metropolihallinnon varaan laskemme.

28.3.2012

Hyvät ystävät.

Viime aikoina olemme nähneet yhä useamman taistelevan ollakseen pohjoismaisen mallin kannattaja. Siitä halutaan tehdä jopa tavaramerkki. Mikä on metropolihallinnon pohjoismainen malli? Täytyy sanoa, että VM:n materiaalista ei ole ihan helppo selvittää, mikä se on. Onneksi löytyy vanha selvitys, VATT:n ”Public sector in transition, a nordic perspective”, minkä mukaan voidaan todeta, että missään ei ole sellaista pääkaupunkihallintoa, jossa neljännes tai viidennes maan asukkaista asuisivat yhdessä ainoassa kunnassa. Tämä olisi tilanne VM:n karttojen mukaan. Tukholman alueella esimerkiksi on olemassa Solnan kunta, jossa on 60 000 asukasta ja jossa surprise, surprise, pieni Estelle tulee varttumaan.

Och trots omfattande kommunreform i övriga Danmark ändrades inte kommungränserna i Köpenhamnsområdet. Uppgifterna för kommunerna inom området ändrades däremot. I Oslo har själva huvudstaden en halv miljon invånare drygt, men många samarbetande kommuner där omkring, en specialförvaltning också. Den nordiska modellen är en modell med kommuner där invånarna känner igen sina beslutsfattare, men där problemen lös gemensamt för flere kommuner när problemen är gemensamma. Närheten till beslutsfattare är en viktig del av vår nordiska förvaltningstradition.

Vi i SFP, och det gäller hela SFP i huvudstadsregionen, är redo för en metropolförvaltning som kunde hantera ärenden som är gemensamma för nejden och där det krävs samarbete över kommungränserna. Det som nämnts, boende, markplaneringen, som vi alla talar om, men det är också miljöövervakning, trafik. Dessutom borde denna förvaltning ta ansvaret för flyktingmottagningen och den kunde spela en viktig roll för att organisera viss svensk service.

Vi bör också, säger jag till oss alla, vara redo att se över vilken form och vilka former av skatteutjämning som bäst skulle tjäna ändamålet att skapa lika förutsättningar i hela regionen. Det kunde ske genom att vi tittar på samfundsskatten eller kapitalskatten, som visserligen nu är en statlig skatt, och som kunde tillfalla ett gemensamt organ. Ett gemensamt organ som har hand om sådana särskilda krävande former för service som också utjämnar skillnaderna mellan kommunerna.

SFP har också i flera sammanhang tagit upp att det skulle behövas ett gemensamt organ som samordnar svensk service i nejden. De modeller som nu finns på olika håll med enskilda ansvarspersoner, ofta totalt osynliga, ger inte någon garanti för att servicen fungerar, eller att själva processen gör det.

28.3.2012

Valtuutettu Valpas

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut ja kaupunkilaiset.

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Helsingiltä lausuntoa kahdesta asiakokonaisuudesta: Kunnallishallinnon rakenne -työryhmän selvityksestä sekä muista kuntauudistukseen liittyvistä uudistuksista. Perussuomalaisten Helsingin valtuustoryhmä kiittää kaupungin johtoa mahdollisuudesta tuoda ilmi ajatuksia pyydetystä asiakokonaisuudesta ja vastauksista. Mainittakoon, että näkemyksemme kuntaliitoksiin on yhteneväinen pääkaupunkiseudun perussuomalaisten kanssa.

Kyselyn ensimmäinen osa koskee mielipiteitä Kunnallishallinnon rakenne -työryhmän raportista. Yleisesti perussuomalaisten puolue näkee kunta- ja palvelurakenteen uudistustarpeet todellisiksi. Mielestämme kuntaliitoksia voidaan tehdä, mutta niiden pitää aina perustua vapaaehtoisuuteen, ei siis maamme hallituksen tai naapurikunnan politiikkojen sanelemaan pakkoon. Lisäksi kuntaliitosten lopputuloksena tulee olla aito parannus kuntien aiempaan taloudelliseen tilanteeseen. On selvää, ettei yhdistämällä esimerkiksi kahta tai useampaa eläkeikäisten kuntaa saada aikaiseksi muuta kuin yksi eläkeikäisten asuttama suurkunta.

Pääkaupunkiseudun osalta perussuomalaiset näkevät kuntaliitokset tarpeettomiksi, emmekä pidä tarpeellisena järjestää kuntajakoselvityksiä taikka asettaa selvitysmiehiä. Kuntaliitokset eivät mielestämme ratkaise esimerkiksi maankäyttöön, liikenteeseen ja asumiseen tai sosiaali- ja terveydenhuoltoon, koulutukseen ja elinkeinoelämään liittyviä erityiskysymyksiä seudullamme.

Meidän vaihtoehtomme kuntaliitoksille on metropolihallinto. Tässä metropolihallinnossa olisi edustettuna yhteensä 16 kuntaa eli 14 nykyistä metropolikuntaa sekä Lohja ja Porvoo. Metropolihallinnolle siirretään metropolialueen kehittämiseen liittyvät tehtävät kunnilta. Rahoitus siirtyy tehtävien mukana valtiolta ja kunnilta metropolihallinnolle. Metropolialuetta varten säädetään oma laki, joka selkeyttää tehtävienjakoa metropolihallinnon, valtion ja kuntien sekä esimerkiksi ELY-keskusten välillä. Ylintä päätösvaltaa metropolialueella pitää metropolivaltuusto, jossa ovat edustettuina kaikki kunnat ja edustajat, eli valtuusto valitaan yleisillä vaaleilla. Mainittakoon, että kuntien valtuustot jäisivät olemaan kuten tähänkin asti vastaten oman paikallisen alueensa erikoiskysymyksistä.

Asiat metropolivaltuustolle valmistelee metropolihallitus, jossa on 16 henkilöä eli yhtä monta paikkaa kuin on kuntia. Mallissamme kunnilla on oikeus tulla kuulluksi paitsi lausuntojen myös aloitteiden muodossa. Vastaavasti metropolivaltuutetuilla ja kuntien asukkailla on laissa mää-

28.3.2012

ritetty oikeus tehdä metropolialoite samaan tapaan kuin nyt kuntalaisilla on oikeus tehdä kuntalaisaloite.

Perussuomalaisten mielestä metropolihallinnon muodostaminen on ratkaisu kuntaliitoskysymyksiin. Ratkaiseehan se tehokkaasti esimerkiksi kaavoitukseen ja liikenteeseen liittyvät kysymykset. Samalla säilyy lähidemokratia kuntatasolla ja kuntien päätösvalta koko kuviossa ilman, että yksikään kunta saisi liian hallitsevaa asemaa.

Arvoisa puheenjohtaja.

Kuulitte juuri perussuomalaisten näkemyksen kuntarakennekysymyseen. Kommentoin vielä lyhyesti muita kuntauudistukseen liittyviä kysymyksiä. Kuntalain kehittämisessä tulee mielestämme huomioida edellä kerrottu metropolihallinnon toteuttaminen. Samalla kun kuntalake uudistetaan, voidaan selkeyttää ja vahvistaa lähidemokratian roolia suomalaisessa päätöksenteossa.

Mitä tulee kuntien rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmään, lienee selvää, että Helsingin näkökulmasta katsoen maksajan rooli on kestämaton tilanne, mutta koska kuntarakennemuutoksen yksi päätarkoituksista on julkisuudessa olevien tietojen mukaisesti ratkaista kuntien talousongelmat, voidaan asiasta vetää se johtopäätös, ettei Helsinki joudu enää kovin pitkään maksamaan noin 300 miljoonaa euroa vuodessa tukena muille kunnille.

Lopuksi esitän ryhmämme toiveena, että kun Helsinki vastaa virallisesti kyselyyn, tuodaan esille se absoluuttinen fakta, ettei Helsinki ole kuntaliitosten tarpeen suhteen yksimielinen.

Kiitos.

Valtuutettu Kiviniemi

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Lähetekeskustelussa on Helsingin kaupungin vastaus hallitukselle kuntauudistuksesta, ja tämän asian tärkeyden vuoksi olisi tietenkin ollut enemmän kuin tarpeellista käsitellä itse vastausta eikä käydä pelkkää lähetekeskustelua.

Tässä puheenvuorossani keskityn käsittelemään esityksen sitä osaa, joka koskee metropolialuetta ja Helsinkiä, mutta aluksi sanon muuttaman sanan itse tästä kuntauudistuksesta. Keskustan valtuustoryhmän mielestä on valitettavaa, että hallitus lähti toteuttamaan kokonaisuudistusta huonosti valmistautuneena ja sangen ylimielisesti. Käynnissä ol-

28.3.2012

leet kunta- ja palvelurakenteiden uudistukset keskeytettiin ja samalla lopetettiin niiden parlamentaarinen valmistelu. Uudistustyöt kuntakentällä ovat olleet pysähdyksissä monin paikoin siitä asti.

Hallitus ? neuvottelussa eikä myöhemminkään hallitus kuullut kunnallisalan professoreita tai muita asiantuntijoita. Kunnallishallintomme historian suurinta rakenneuudistusta yritetään tehdä nyt ilman kunnon faktapohjaa lähes pelkkien mielikuvien pohjalta.

Keskustan valtuustoryhmän mielestä uudistukset kunta- ja palvelurakenteissa ovat välttämättömiä, mutta käynnissä oleva kuntauudistus ei anna lääkkeitä kuntien talouden ja palvelujen turvaamiseksi. Siksi se tällaisenaan on keskeytettävä ja linjattava uudelleen parlamentaarisella valmistelupohjalla.

Arvoisa puheenjohtaja.

Tulevaisuuden haasteet iskevät Helsingin seudulle muuta maata voimakkaammin. Ne liittyvät erityisesti osaavan työvoiman saamiseen, asumiskustannusten kasvun hillintään, joukkoliikenteen järjestämiseen, maahanmuuttajien kotouttamiseen ja nuorison syrjäytymisen estämiseen. Helsingin seutu on vuosikymmenten saatossa tehtyjen kaavoitus- ja liikenne- ja ratkaisujen johdosta levittäytynyt ja leviää yhä voimakkaammin yli kuntarajojen, mikä on johtanut yhdyskuntarakenteen hajanaisuuteen.

Keskustan valtuustoryhmän mielestä maamme pääkaupunkia lähiympäristöineen on syytä tarkastella erillisenä alueena. Täälläkin tarvitaan uudistuksia, ja vaikka yhteistyöelimiä on lukumäärältään vähintäänkin riittävästi, ei yhteistyö toimi parhaalla mahdollisella tavalla juuri maankäyttöön, asumiseen tai myöskään palveluihin liittyvissä asioissa. Siinä tarvittaisiin strategisempaa yhteistyötä, jolla estettäisiin muun muassa eri asuinalueiden sosiaalista eriytymistä.

Nyt käsittelyssä oleva Kunnallishallinnon rakenne -työryhmän selvitys esittää pääkaupunkiseudulle 5 kunnan liitosta, ja on harmillista, ettei selvitys sisällä minkäänlaisia vaikuttavuusarvioita kaavaillun miljoonakaupungin vaikutuksista meidän päätöksentekijöiden mutta erityisesti kuntalaisten kannalta olennaisiin kysymyksiin, kuten kunnan talouteen, lähipalveluihin, asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiin tai ympäristövaikutusten arviointiin.

Kuten aikaisemmin totesin, maamme pääkaupunkia lähiympäristöineen on syytä tarkastella erillisenä alueena. Siksi on erikoista, että kun kunnaministeri Kunnallishallinnon rakenne -työryhmälle antoi toimeksianto- n, niin hän ei toiminut hallitusohjelman kirjausten ja iltakoulupäätösten mukaisesti. Pääkaupunkiseudun metropolialuetta ei ole otettu kun-

28.3.2012

tauudistuksen varsinaiseksi erityisalueeksi, vaan hyvin samanlaisella sapluunalla tällekin alueelle esitetään käytännössä vain liitosta. Liitoksen edellyttämille demokratiaa turvaaville ratkaisuille, kuten esimerkiksi kaupunginosavaltuustolle, ei uhrata kummoisiakaan pohdintoja.

Keskustan valtuustoryhmällä olisi sinänsä ollut valmiutta tutkia kaavailun liitoksen edut ja haitat, mutta valitettavasti viestit Espoon, Vantaan, Kauniaisten ja Sipoon suunnalta ovat olleet hyvin torjuvia. Emme kannata erityisen kuntajakoselvittäjän asettamista vastoin kuntien tahtoa. Kuntaliitoksen hyödyt eivät tule itseksensä, vaan se vaatii hallinto- ja palvelurakenteiden uudistamista. Toimeenpanossa epäonnistuminen varsinkin pääkaupunkiseudun mittakaavassa tulisi erittäin kalliiksi ja näkyisi kustannusten rajuna nousuna ja palvelujen rapautumisena. Ovathan täällä kuntien yhteenlasketut menot reilu viidennes koko kuntatalouden menoista.

Keskustan valtuustoryhmän mielestä on tärkeää, ettei kuntauudistusta toteuteta pakkoliitoksilla. Jollei kunnissa löydy yhteistä näkemystä ja tahtoa tehdä liitos, ei sille ole kunnollisia onnistumisen edellytyksiä. Kunnissa on oltava yhteinen näkemys, miksi ja miten uudistetaan, hyödyt ja haitat punniten. Voimavaroja pitää jäädä myös kuntarajoja laajemminkin koko seudun kehittämiseen.

Arvoisa puheenjohtaja.

Presidentti J. K. Paasikivi totesi aikoinaan, että tosiasioiden tunnustaminen on viisauden alku. Tosiasia on, ettei pääkaupunkiseudulla löydy yhteistä tahtoa toteuttaa kuntaliitosta, vaikka me helsinkiläiset niin haluaisimmekin. Myös keskustan valtuustoryhmä on periaatteellisella tasolla suhtautunut myönteisesti vapaaehtoiisiin kuntaliitoksiin tällä alueella. Kun tilanne on tämä, on järkevää miettiä muunlaisia uudistusvaihtoehtoja.

On tunnustettava myös se tosiasia, etteivät pääkaupunkiseudun kunnat ole tähän asti kunnostautuneet yhteistyönsä kehittämisessä parhaalla mahdollisella tavalla. Kunnat on jouduttu velvoittamaan yhteistyöhön historiassa jopa lainsäädännöllisin keinoin. Siitä huolimatta keskustan valtuustoryhmä haluaa käydä nimenomaan rakentavaa dialogia pääkaupunkiseudun kuntien yhteistyöstä.

Valtuutettu Vapaavuori tuntee hyvin reilu vuosi sitten eduskunnassa käsittelyssä olleen metropoliselvityksen ja sen valmistelun yhteydessä Tampereen yliopistolta tilatun tutkimuksen, jossa vertailtiin eri maiden metropolihallintoa. Tutkijathan suosittelivat niin sanottua Stuttgartin hallintomallia, jossa vaaleilla valittu ylikunnallinen metropolivaltuusto päättäisi maankäyttöön, asumiseen ja liikenteeseen liittyvien asioiden lisäksi myös innovaatio- ja elinkeinopolitiikasta. Muistelen, että myöskin val-

28.3.2012

tuutettu Rakel Hiltunen kannatti ajatusta tuolloin käydyissä eduskunta-keskusteluissa.

Toisena vaihtoehtona on eri keskusteluissa esiintynyt metropoliasioista päättävän toimielimen perustaminen Uudenmaan maakuntaliiton yhteyteen. Ennemmin kuin me täällä Helsingissä jatkamme pään hakkaamista seinään kuntaliitoksen toivossa, voisimme olla nimenomaan aloitteellisia ylikunnallisten yhteistyömallien kehittämisessä. Kuulemistilaisuuden annin perusteella pääkaupunkiseudun kunnissa näyttäisi olevan ainakin kuntaliitosta enemmän valmiutta erilaisille uusille yhteistyöratkaisuille. On luotava sellainen malli, jossa kuuluu kaikkien pääkaupunkiseudun kuntien ääni. Valtiovarainministeriön kuntaosastolla lieene tähän keskusteluun myöskin käyttökelpoisia työkaluja. Silloisen kuntaministeri Hannes Mannisen johdolla kirjoitettiin itse asiassa valmis lakikin pääkaupunkiseudun ja koko Helsingin seudun yhteistyömallista. Tämä on tehty Helsingin entisen apulaiskaupunginjohtaja Jussi-Pekka Alasen selvitystyön pohjalta. Niin kuin täällä valtuutettu Thors totesi, pölyjä voitaisiin pyyhkiä myös näistä aikaisemmista selvitystöistä.

Arvoisa puheenjohtaja.

Keskustan valtuustoryhmä ei hyväksy pääkaupunkiseudun kuntien pakkoliitoksia. Kannatamme sinänsä kuntajakoselvittäjän asettamista alueelle, mutta emme pidä sitä järkevänä ilman osallistuvien kuntien kannatusta. Pakkoliitokset ja pakkoliitokset, ne eivät tuo hyvää tulosta. On tarpeellista nimenomaan etsiä yhdessä valtiovallan ja pääkaupunkiseudun kuntien kanssa uudenlaisia yhteistyömalleja, metropolimalleja, nimenomaan maankäyttöön, asumiseen ja liikenteeseen sekä innovaatio- ja elinkeinopolitiikkaan liittyvissä kysymyksissä.

Valtuutettu Ebeling

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät kaupunginvaltuutetut.

Aivan aluksi haluan todeta, että valtuuston nykyinen sähköinen järjestelmä ei toimi lähellekään optimaalisella tavalla, kun pitää tarkastella tällaisia laajoja asiakokonaisuuksia. Ymmärrän sen, että näin iso järjestelmämuutos kyllä vie aikansa, mutta viimeistään seuraavan valtuuston pitäisi päästä kyllä toimimaan ihan hyvillä välineillä. Me voimme olla niitä koekaniineita, mutta ei enää seuraava valtuusto.

Hallitusohjelman mukaan kullekin alueelle tulee laatia selvitys tarkoituksenmukaisesta kunta- ja palvelurakenteesta. Tämä on erittäin hyvä lähtökohta asioiden tutkimiselle, sillä kunta- ja palvelurakenne liittyvät läheisesti toisiinsa, ja juuri palvelurakenteen näkökulmasta näitä asioita pitää tutkia, sillä kunnilla ja kuntarakenteellahan ei ole mitään itseisar-

28.3.2012

voa. Niiden arvo on siinä, että ne mahdollisimman hyvin palvelevat kansalaisten hyvinvointia, ja suurilla kaupunkiseudulla maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittaminen ovat tässä keskeisiä. Työryhmä esittää siis Helsingin, Espoon, Vantaan, Kauniaisten ja Sipoon selvitysaluetta. Kristillisdemokraattien valtuustoryhmä kannattaa tämän selvityksen tekemistä.

Kun mietimme, miten aiemmin kuntaliitokset on pääkaupunkiseudulla toteutettu ja miten ne ovat onnistuneet, on hyvä muistaa, miten Haaga, Huopalahti, Kulosaari ja Oulunkylä liitettiin vuonna -46 yhteen Helsingin kanssa pakkoliitoksella. Ovatko nämä liitokset olleet hyviä vai huonoja? En ole kenenkään kuullut haikailevan vanhojen kuntien perään. Itse tulinkin opiskelemaan tänne vuonna -82, ja silloin ainakin pölyt olivat jo niin laskeutuneet. Epäilemättä myös uuteen muutokseen tullaan olemaan tyytyväisiä, jos se tapahtuu.

Kun kuntaliitoskysymyksiä mietitään, olennaisin kysymys ei ole se, mikä joskus esitetään, että olisiko mahdollista, että erilliset kunnat pystyisivät yhdessä tekemään järkeviä päätöksiä, vaan ratkaiseva kysymys on se, mitä todellisuudessa tapahtuu ja tapahtuisi ja olisiko järkevien ratkaisujen löytyminen yhtä todennäköistä. Mielestäni näin ei olisi, mikäli esimerkiksi pääkaupunkiseudun kunnat jatkavat erillään. On luonnollista, että kuntien on pitänyt olla suhteellisen pieniä, kun ihmiset liikkuvat hitaasti eikä mitään tietoliikennettä sanan nykyisessä mielessä ollut olemassa. Nyt, kun ihmiset liikkuvat paljon nopeammin ja on käytettävissä nykyinen tietoliikenne, on perusteltua, että myös kuntarajojen tulee näyttää toisenlaiselta kuin esimerkiksi viime vuosisadan alussa.

Kunnallishallinnon työryhmä on tehnyt hyvää työtä. Ei ole todennäköistä, että kuntien oman selvityksen perusteella prosessi oikeasti etenisi täällä pääkaupunkiseudulla. Siksi on perusteltua, että tehtäisiin tämä erityinen kuntajakoselvitys. Aikataulun osalta kannattaa edetä ilman tarpeetonta viivytystä, mutta ei kuitenkaan hätäillen. Kuntauudistus on syytä toteuttaa siten, ettei purkaantuvan byrokratian tilalle rakennetta tarpeettomasti uutta byrokratiaa. Kaksiportaisuudessa on tähän tietty vaara. Kun kuntajako muuttuu, on syytä, että valtio määrittää tarkemmin, mitä palveluita ihmisen tulee voida saada lähialueiltaan. Tämä ei varmaankaan niinkään koske meitä täällä Helsingissä, mutta kun lausuntoa annetaan koko esityksestä, niin tämäkin on tärkeä asia huomata, ettei tuolla syrjäseudulla käy niin, että palvelut etäännyvät sinne keskuskuntaan kauas niistä ihmisistä, jotka asuvat sitten pienemmillä alueilla.

On myös tärkeää huomata, että kunnilla on jatkossa riittävät taloudelliset mahdollisuudet vastata niistä vastuista, joita valtiovalta sille asettaa. Edelleen pidän olennaisena, että kunnan oma onnistuminen taloudellisissa valinnoissaan vaikuttaa kunnan taloudelliseen asemaan. Näin

28.3.2012

kunkin kunnan oma vastuullinen toiminta palkitaan eikä sitä maksateta valtiolla, jos toimitaan huonosti.

Arvoisa puheenjohtaja.

KD-valtuustoryhmä kannattaa kuntajakoselvityksen tekemistä ja kunta-liitostakin, mutta suhtautuu kriittisesti kaksipuortaiseen malliin, jos kyse on siitä, että kuntien päälle rakennettaisiin jonkinlainen seutuhallinto. Sen sijaan kunnan sisään voi olla perusteltua harkita joitakin alueellisia elimiä.

Kiitos.

Valtuutettu Hakanen

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut. Bästa fullmäktige.

Kuntien hallinnon pitäisi lain mukaan olla asukkaiden itsehallintoa, joka on luonteeltaan ennen muuta lähidemokratiaa perustuvaa. Nyt valmistellaan kuntarakenteen muutosta, joka lopettaisi suurimman osan kunnista ja keskittäisi palveluja, mutta asukkailta ei ole kysytty eikä aio kysyä yhtään mitään. Meillä on Helsingissä päätetty demokratiahankkeesta, jonka mukaan asukkaiden ja myös valtuuston vaikutusmahdollisuuksia lisätään, mutta kaupunginhallitus ei halua antaa edes valtuuston päättää lausuntoa hankkeesta, joka laajentaisi Helsingin monta kertaa nykyistä suuremmaksi, johtaisi koko palveluverkon uudelleenarvioimiseen ja keskittäisi päätösvaltaa pieneen piiriin.

SKP:n ja Helsinki-listojen ryhmä esittää asian palauttamista uuteen valmisteluun, niin että lausunto kuntauudistuksesta tuodaan valtuuston päätettäväksi. Sikäli kuin tiedän, tämä on varsin yleinen käytäntö suomalaisissa kunnissa, ja se tapa, jota nyt Helsingissä esitetään, on poikkeuksellisen epädemokraattinen.

Kuntaministerin johdolla valmisteltu kuntauudistus on saanut tyrmäävän vastaanoton kansalaisilta mielipidekyselyissä, useimmilta kunnilta sekä kunta-alan tutkijoilta ja oikeusoppineilta. Kunnallisalan kehittämissäätiön "Kuntarakennekirjassa" akatemiaprofessori Kaarlo Tuori pitää suorastaan demokratian irvikuvana sitä, että uudistuksen linja on lyöty lukkoon julkisuudelta salassa käydyissä hallitusneuvotteluissa. Hän katsoo kunnallista itsehallintoa ja asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia koskevien perustuslain säädösten edellyttävän, että palvelujen turvaamiselle etsitään muita vaihtoehtoja kuin suurkunnat ja pakkoliitokset.

Hallinto-oikeuden professori Olli Mäenpää puolestaan arvostelee hankkeessa vaihtoehtotonta valmistelua, suuruuden kritiikitöntä ihannointia, kuntalaisten unohtamista ja hyvinvointiyhteiskunnan kehittämiseen liit-

28.3.2012

tyvien haasteiden ohittamista. Hän pitää nurinkurisena, että kuntien tehtäviä arvioidaan vasta, kun kuntarakennemuutos on ensin päätetty.

Tapaa, jolla kuntamuutosta runnotaan, kuvaa sekin, että Kunnallishallinnon rakenne -työryhmän lähes 600-sivuisessa selvityksessä ei esiinny yhtään ainoaa kertaa sanaa lähidemokratia. Ei yhtään kertaa sanaa lähidemokratia. Sanaan asukas siinä liitetään selvityksessä monia määreitä, varsinkin taloudellisia, mutta ei kertaakaan sanaa demokratia. Sen sijaan tässä työryhmän selvityksessä käsitellään hyvin laajasti sitä, miten muutokset voitaisiin saada läpi asukkaiden vastustuksesta huolimatta kiristämällä kuntia taloudellisesti tai säättämällä lakeja pakkoliitoksesta.

Arvoisa puheenjohtaja.

Jättikuntien muodostamista on perusteltu sillä, että näin vähennetään niin sanottuja hallintohimmeleitä, joita on muodostunut, kun asioita on siirretty kuntayhtymiin. Siis ensin edellinen eduskunta ajoi kunnat tekemään hallintohimmeleitä, ja nyt tätä käytetään perusteluna noin 260 kunnan lopettamiselle ja 70 jättikunnan muodostamiselle. Demokraattisen seutu- ja maakuntaitsehallinnon mahdollisuudet on valmistelussa tähän asti sivuutettu kokonaan. Eurooppalaisessa vertailuissa Suomen paikallishallinnon suurin ero muihin maihin ei kuitenkaan ole kuntien koko ja määrä vaan juuri vaaleilla valitun seutu- tai maakuntatason hallintoelinten puuttuminen.

Arvoisa puheenjohtaja.

Kuntien palvelujen turvaamisen ja parantamisen suurin ongelma on valtion rahoituksen leikkaaminen. Kuntien talous olisi osapuilleen tasapainossa, jos valtiolta ei olisi leikkannut kunnilta rahoitusta 90-luvun alun tasosta noin 5 miljardilla eurolla vuositason laskien. Hallituksen teettämässä selvityksessä ei tästä puhuta lainkaan. Kuntaministerin mukaan uudistuksella tavoitellaankin uusia miljardivähennyksiä kuntien menoihin. Kuntien peruspalvelujen kurjistamisen linja näkyi äskeisessä hallituksen menokehysriiheessä kuntien valtionosuuksien leikkaamisena yli 500 miljoonalla eurolla. Kun otetaan huomioon jo aiemmin tämän hallituksen päättämät leikkaukset, hallitus vie tällä eduskuntakaudella kunnilta valtionosuuksia yhteensä noin 3,8 miljardia euroa.

Noin 70 jättikunnan muodostaminen ei tuo ratkaisua asukkaiden palvelusien palvelujen ja niiden rahoittamisen ongelmiin. Palvelujen tarpeet eivät vähene kuntakarttoja uusiksi piirtelemällä. Nyt esitettyä kuntakarttaa varten ei ole edes selvitetty, millainen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkko tarvitaan palvelujen turvaamiseksi perusoikeutena ja lähipalveluina tai miten turvataan erikoissairaanhoidon kaltaisten vaativien palvelujen yhteys peruspalveluihin. Helsinkiä koskevassa keskuste-

28.3.2012

lussa on näkynyt ja täälläkin on kuultu muutamassa puheenvuorossa selvästi, että jättikuntaa oikeastaan ajetaankin keinona karsia lähipalveluja ja menoja Helsingin kaltaisessa keskuksessa. Palveluja keskittävä kuntauudistus lisäisi eriarvoisuutta palveluissa, vaikka tavoitteena pitäisi olla päinvastoin eriarvoisuuden vähentäminen. Jo nykyinen Helsinki on esimerkki siitä, että kunnan suuruus ei ole ratkaisu myöskään alueelliseen eriarvoistumiseen.

Kunnallishallinnon rakenne -työryhmän selvityksen julkistamistilaisuudessa kuntaministeri ilmoitti erääksi tavoitteeksi vähentää kuntien henkilöstöä noin 10 %:lla, kun suuret ikäluokat siirtyvät eläkkeelle. Tämä tarkoittaa noin 43 000 työpaikan vähentämistä niistä palveluista, joissa on jo nyt liian vähän työntekijöitä ja joissa palvelujen tarpeet kasvavat muun muassa väestön ikääntyessä. Tällainen kuntien rahoituksen ja työpaikkojen vähentäminen murentaa suomalaisen hyvinvointimallin perustaa, jossa keskeisenä tekijänä ovat juuri kuntien tuottamat palvelut. Ei olekaan sattuma, että Kauppakamari on ilmaissut tukensa kuntauudistukselle juuri sillä perusteella, että se avaa kuntien palveluja kilpailuttamiselle ja yksityistämislle.

SKP:n ja Helsinki-listojen ryhmä esittää, että Helsinki tunnustaa naapurikuntien oikeuden itsenäisyyteen ja lopettaa megalomaanisen Suur-Helsingin tavoittelun. Ryhmämme jäseniä on mukana juuri ilmestyneessä pamfletissa "Toisenlainen kuntakartta – demokraattiset hyvinvointikunnat". Esitämme siltä pohjalta toisenlaista suuntaa kuntauudistukselle. Palaan näihin ehdotuksiin myöhemmin illan keskustelussa.

Kiitos.

Valtuutettu Puoskari

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Ensinnäkin olen henkilökohtaisellakin tasolla hirveän iloinen, että ollaan puhumassa nyt tästä asiasta, koska en ole politiikassa vielä kyynistynyt, mutta hyvin lähellä se oli sinä vuonna, kun istuin näissä kaiken maailman seutuhallinto-, Helsinki-Vantaa ja koordinaatioryhmissä, joissa noin kerran viikossa meni monta tuntia aivan hukkaan. Mitään vaikuttavuutta sillä työllä ei ollut, mutta hirveästi siihen käytettiin aikaa ja resursseja. Näen tämän tien huomattavasti parempana ja vaikuttavampana kuin tämän vapaaehtoisen yhteistyön tien, jota on kokeiltu ja jonka toimimattomuus on todistettu.

Ehkä tällaisia hajanaisia kommentteja keskusteluun. Yksi keskeinen argumentti näillä muilla kunnilla vastustaa yhteistä kuntaa Helsingin kanssa on se, että Helsinki on byrokraattinen ja kallis, ja siinä meillä

28.3.2012

varmasti on paljon tekemistä. Ehkä kiinnostava huomio nyt näistä raamimateriaaleista oli se, että kuitenkin sixpack-kunnista meidän kustannukset ovat kasvaneet hitaimmin verrattuna muihin kaupunkeihin, eli me olemme saaneet kuitenkin jotain hyvää jo aikaiseksikin ja jotain rakennemuutosta aluilleen. Sitä toki pitää jatkaa.

Ehkä tästä lähidemokratiakeskustelusta. Minun mielestäni se on pidettävä mukana keskustelussa, että miten me saisimme järjestettyä selvästi nykyisiä kuntia pienempien yksiköihin lähidemokratia niin, että ihmiset kokisivat sen vaikuttamisen tason läheiseksi. Sehän on muutakin kuin vaaleilla valitut ihmiset. Se on keskustelua siitä, että miten siihen kaavoitukseen ja palveluihin omalla lähialueella voi vaikuttaa. Esimerkiksi silloin, kun tehtiin sitä Helsinki-Vantaa-työtä, niin monet vantaalaisvaltuutetut, jotka suhtautuivat avoimimmin tähän kuntaliitokseen, pitivät hirveän tärkeänä tätä lähidemokratia-asiaa, ja siksi ehkä valtuutettu Rauhamäelle sanoisin, että mielestäni kokoomuksen kannattaisi vielä miettiä Helsingissä suhtautumistaan tähän kaksipuolaisuuteen ja lähidemokratiaan, koska luulen, että niitä kompromissiavaimia muiden kuntien kanssa ehkä kuitenkin löydettäisiin sieltä suunnasta.

Jos nyt kuitenkin on niin, että yhteiseen ymmärrykseen eikä kompromissiin päästä, niin totta kai olen vahvasti sitä mieltä, että selvityshenkilö on nimettävä ja sitä kautta edettävä. Ehkä loppukevennykseksi tässä omassa puheenvuorossani voisin todeta, että sellainen huhunomainen vitsi liikkuu, että espoolaiset ovat ehdottaneet, että selvityshenkilöksi nimettäisiin Marketta Kokkonen. Me ehkä helsinkiläisinä toivoisimme, että se olisi joku hieman riippumattomampi henkilö.

Kiitos.

Valtuutettu Moisio

Puheenjohtaja, hyvä valtuusto.

Tämä hallituksen historiallinen kuntauudistus on monella tapaa kyllä mennyt ehkä vähän takapuoli edellä puuhun. Se sai kuitenkin aikaan aikamoisen kapinaliikkeen ympäri Suomea, vaikka luulisi, että tässä vaiheessa aika moni tietää jo kuntatalouden todellisuuden ja ne kaikki haasteet, mitä meillä tulevana vuosina on edessä. Hyvää siinä uudistuksessa on se, että me olemme käsittelemässä tätä meidän aluetamme eli metropolialuetta erillisenä kysymyksenä, koska täällä meno menee kyllä sietämättömäksi, ellei tätä maankäytön, asumisen ja liikenteen kokonaisuutta pystytä käsittelemään enemmän yhdessä.

Kuten edellinen totesi, niin menneet vuodet ovat todistaneet sen, miten paljon on käytetty tunteja, kokoustakapuolet ja resursseja siihen, että

28.3.2012

yritetään keksiä niitä yhteisen yhteistyön paikkoja. Niitä on paljon palvelupuolella löydettykin, mutta erityisesti maankäytön, asumisen ja liikenteen osalta ne asiat eivät ole edistyneet. Se on valitettava tosiasia kyllä, eikä siinä oikeastaan ole muuta vaihtoehtoa kuin se, että kunta kantaa vastuun niistä asioista, ja jotta se olisi se yksi kunta, niin sen täytyy olla suurempi kuin nämä nykyiset kunnat.

Kannatan vihreiden ryhmäpuheenvuorossa hahmoteltua mallia siitä, että nämä neljä kuntaa yhdistettäisiin isommaksi kunnaksi ja sitten niiden alla pienemmät, joko pitäjät tai miksi niitä halutaankin kutsua, hoitaisivat sitten tämän lähipäätöksenteon. Tässä vihreiden ehdottamassa kaksipuolaisessa mallissa molemmat tasot valittaisiin vaaleilla, koska se on ainoa tapa, jolla tämä avoimuus ja oikeudellisuus varmistetaan.

Olen aikaisemmin oikeastaan kannattanut ajatusta siitä, että yhdistetään nämä kunnat, enkä välttämättä ole ollut sitä mieltä, että pitäisi olla näiden nykyisten kuntien kokoiset pitäjät täällä alla, eli olen ollut aika paljon samaa mieltä kokoomuksen mallin kanssa. Se kuitenkin todellakin vie päätöksenteon aivan liian kauaksi tavallisista ihmisistä ja kuntalaisista, ja vaikka ryyditettäisiin tällaisella epävirallisilla lähidemokratiamalleilla, se ei tule tuomaan sitä päätöksentekoa oikeudelliseksi ja demokraattiseksi.

Pakko sanoa näistä ryhmäpuheenvuoroista, että demareiden kantahan nyt oli taas aivan selvä. Sieltä bongasin kaupunginosavaltuustot, kansanäänestykset, tarvitaan uusia ratkaisuja ja yhteistyötä yksittäisissä asioissa, mutta en kyllä saanut kiinni siitä, että mikä se malli olisi tälle seudulle. Mielelläni jossain vaiheessa kuulisin, että mikä se on. Ymmärrän toki, että halutaan varmasti ensin vähän selvittääkin, mutta josain vaiheessa olisi hyvä tietää, että millä mallilla me päästään poliittisella yhteistyöllä eteenpäin.

Vaalit ovat tosiaan vain yksi tapa vaikuttaa. Näitä muita tapoja on Helsingissäkin selvitelty menneinä vuosina paljon. Kaikki halukkaat pitää saada mukaan tekemään tätä parempaa kaupunkia. Moni haluaa suunnitella omaa kaupunginosaa tai päiväkotia tai puistoja. Näitä uusia työkaluja on syytä ottaa nyt käyttöön tämän uudistuksen yhteydessä. Se ei kuitenkaan poista sitä tosiasiaa, että me tarvitsemme vaaleilla valitut päätöksentekuelimet, joilla on se valta ja vastuu. Tässä vihreiden mallissa ne toteutuvat kaikkein parhaiten.

Kannatan sitä, että kaupunginhallitus kannattaa tämän kuntajakoselvittäjän asettamista tälle alueelle, ja toivon, että kaupunginhallitus etenee tältä pohjalta.

28.3.2012

Valtuutettu Pelkonen

Arvoisa puheenjohtaja.

Palataan ihan hetkeksi perusasioihin. Kunnallispolitiikan tärkein tehtävä vähän, kuten kaikki tiedämme, on taata joka ikiselle mahdollisimman laadukkaat, riittävät ja kustannustehokkaat palvelut. Tämä onnistuu vain, jos onnistuu kaupungin talous on kunnossa. Uskon jo kaikkien ymmärtäneen sen, että nykyinen kuntarakenne on tullut tiensä päähän. Väestö ikääntyy vauhdilla, palvelut uhkaavat heiketä eikä kuntien, saati valtion, taloustilanne mahdollista raskasta lisävelanottoa. Tumput suorana seisominen tietää ainoastaan yhdyskuntarakenteen ja segregati- on kiihtymistä entisestään. Tähän meillä ei yksinkertaisesti ole varaa.

Ajatus pääkaupunkiseudun yhdistämisestä ja siihen vaikuttavista taustatekijöistä on siis ollut esillä jo vuosia. Pelkoa, kauhuskenaarioita, huolta ja mustamaalausta on kuitenkin riittänyt ja viljelty niin paljon, ettei asiallista faktoihin pohjautuvaa keskustelua aiheen tiimoilta ole juuri saatu aikaiseksi. Onkin korkea aika, että asiassa ryhdytään vihdoin toimiin jatkuvan soutamisen ja huopaamisen sijaan. Kuntajakoselvitys on käynnistettävä pikaisesti.

Monen mielessä pyörii parhaillaan muutama kysymys: miksi ihmeessä niitä kuntia täytyy yhdistää ja mitä sillä yhdistämisellä sitten oikein hyödytetään ja tehdään. Ajatuksen voi kääntää myös toisinpäin, eli mitä tapahtuisi, jos kuntia ei yhdistetä. Kuten kaikki tiedämme, asia ei suinkaan kosketa meitä täällä pääkaupunkiseudulla vaan koko Suomea. Valtiovarainministeriön kuntatalouden muutoksia arvioivan selvityksen mukaan ainakin kolmasosa Suomen kunnista tulisi olemaan suurissa taloudellisissa vaikeuksissa 2020-luvulla. Tämä koskee myös pääkaupunkiseutua. Tämän kehityksen seurauksena kuntien väliset erot kasvaisivat ja kuntien välinen lojaalisuus heikkenisi. Selkeimmin erot näkyisivät veroprosenttijakaumassa. Vuonna 2024 ainoastaan 2 kuntaa selviäisi alle 19 %:n verotuksella. Sen sijaan 193 kuntaa joutuisi verottamaan kuntalaisiaan 25–30 prosenttia, osa jopa tätäkin enemmän. Jokainen valistunut ihminen tietää, ettei näin korkeilla kuntaveroasteilla ainakaan lisätä halukkuutta asua kriisikunnissa, lähipalveluiden järjestämisvaikeuksista puhumattakaan.

On aivan selvää, että kansalaisten lähipalvelut voidaan tulevaisuudessa taata ainoastaan muodostamalla vahvoja ja taloudellisesti menestyviä kuntia, jotka pystyvät itse tuottamaan suurimman osan peruspalveluistaan. Vain riittävän suuret ja elinvoimaiset kunnat houkuttelevat pääomaa, tietoa tai työpaikkoja luoville yrityksille ja osaavalle työvoimalle, ja nämä elementit puolestaan ovat hyvin voivan kuntatalouden peruspilareita. Kuten tänään on jo käynyt monesta puheenvuorosta ilmi, pääkaupunkiseudun kuntien yhdistäminen ratkaisisi monia tärkeitä

28.3.2012

kysymyksiä, muun muassa asumiseen, sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen ja liikenteeseen liittyen. Se olisi myös alueella asuvien ihmisten vaikuttamismahdollisuuksien kannalta paras vaihtoehto, kun eri puolilla pääkaupunkia asuvat ihmiset voisivat olla vaikuttamassa heitä koskeviin päätöksiin.

Arvoisa puheenjohtaja.

Pääkaupunkiseudulle kasautuu hyvin erityyppisiä haasteita kuin muihin kuntiin. Helsingissä esimerkiksi tukipalveluita ja kotoutumisapua tarvitsevien maahanmuuttajien suhteellinen väestön osuus on huomattavasti suurempi kuin muualla. Lisäksi monet sosiaaliset ongelmat kasautuvat tyypillisesti suurkaupunkeihin, eikä Helsinki ole tässäkään asiassa mikään poikkeus. Nykyinen valtionosuusjärjestelmä ei huomioi näitä metropolialueen erityispiirteitä. Pidämme nykyisellään kuntia keinotekoisesti pystyssä siirtämällä veroeuroja kuntien kesken vauraammista kunnista köyhemmille kunnille. Järjestelmän suurimpia maksajia ovat oma kotikaupunkimme Helsinki, Espoo ja Kauniainen, joista Helsinki maksaa tänäkin vuonna verontasausta lähes 300 miljoonaa euroa. Asukasta kohden laskettuna tämä tekee noin 490 per helsinkiläinen. On tärkeää, että hallitus on luvannut uudistaa kuntauudistuksen yhteydessä valtionosuusjärjestelmää nykyistä kannustavammaksi. Me täällä pääkaupunkiseudulla voisimme näyttää rohkeasti esimerkkiä tosiasioiden tunnustamisesta muualle Suomeen.

Valtuutettu Asko-Seljavaara

Arvoisa herra puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Helsingin seudun kuntayhteistyötähän on selvitetty jo 40-luvulta lähtien. Silloin muun muassa 11 kuntaliitosta tehtiin. Tuomiojan komitea on istunut ja Ilaskiven komitea on istunut 80-luvulla, ja Jussi-Pekka Alasen selvitys tuli 2004. Helsingin ja Vantaan yhteenliittymää selvitettiin vuonna 2010, ja me äänestimme tästä asiasta tammikuussa 2011, kuten valtuutettu Heinäluomakin kertoi. Taas ollaan uusien haasteiden edessä, koska Kataisen hallitus on päättänyt toteuttaa suuren kuntauudistuksen.

Kuntaministeri Virkkunen pitää metropolialuetta eräänä kaikkein haasteellisimmista. Kunnallishallinnon rakenne -työryhmä ehdottaa Uudenmaan maakunnan 28 kunnasta muodostettavaksi, kuten tiedätte, 9 kuntaa. Tältä pohjalta pitäisi tehdä kuntajakoselvitys. Kuntauudistuksen tarve johtuu väestön ikääntymisestä ja huoltosuhteen heikkenemisestä, mikä ei vielä ole koskettanut niin paljon Espoota ja Vantaata, mutta Kauniaisissa huoltosuhde heikkenee paljon nopeammin. Mitenköhän heille käy tulevaisuudessa? Vantaa on velkaantunut, eikä vuosikate

28.3.2012

enää riitä poistoihin. Valtiovarainministeriön projektipäällikkö Arto Koski kertoi meille Oulussa, että myös toistaiseksi rikkaat kehyskunnat, kuten Espoo, kohtaavat väestön vanhenemisen erittäin nopeasti. Nuoret perheet muuttavat kauemmaksi ja huoltosuhde heikkenee jo 2017 lähtien. Kuntaudistus on myöhässä, ja se tulee siksi toteuttaa pikaisesti.

Terveystenhuoltolaki samoin kuin kuntauudistus edellyttävät, että vahvat peruskunnat vastaavat terveydenhuollon järjestämisestä ja maksamisesta. Se tulee kuitenkin hoitaa yhteistyössä sairaanhoitopiirin kanssa, ja meillä on HUS. HUS:ia ei pidä purkaa. Se on tehokkain ja laadukkain yliopistosairaala Suomessa. Laadun takaa hoitojen keskittäminen ja hyvä opetus ja tutkimustyö. Yhteistyötä tulee parantaa perusterveydenhuoltoon päin, ja se tulee onnistumaan yhä paremmin, kun sosiaali- ja terveystoimi Helsingissä yhdistyvät ensi vuoden alusta. Terveystenhuollon tulee saada kaikissa uuden organisaation osastoissa parempi asema kuin tällä hetkellä muun muassa vanhustenhuollossa. Hoitamattomuus ja huono hoito tulevat kalliiksi.

En kannata metropolivaltuustoa. Se lisää uuden tason hallintoon ja tekee päätöksenteon jäykäksi ja byrokraattiseksi. Se ei vähennä segregatiota tai lisää ketteryyttä innovaatioiden toteuttamisessa. Eräs hauska juttu tapahtuu, kun luin tätä Länsimetro-lehteä. Siinä Espoon kaupunginhallituksen puheenjohtaja Martti Merra sanoi, että länsimetro on niin hyvin onnistunut, että kuntarajat muuttuvat merkityksettömiksi. Mitähän se merkitsee?

Valtuutettu Männistö

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Kuten täällä on jo todettu, valtakunnan hallitus on päättänyt toteuttaa kuntarakenteiden reformia. Täällä vastataan Suomessa niihin haasteisiin, joita nämä vuosisataiset rakenteet väestön ikääntyessä ja keskittyessä kaupunkeihin oikein aiheuttavat. Tämä tarve uudistukselle on aivan selkeä koko maassa, mutta perusteet eri alueilla tälle uudistukselle ovat erilaisia. Metropolialueella tämä kuntarakennemuutoksen merkitys korostuu nimenomaan kansallisen kilpailukykyyn ja kasvupotentiaalin näkökulmasta. Nykyrakentein ei kerta kaikkiaan voida jatkaa. Tätä tukevat myös lukuisat havainnot tuossa toteutetussa Kunnallishallinnon rakenne -selvityksessä.

Tältä osin kyllä toivoisi tosiasioiden tunnustamista niin pääkaupunkiseudun kuin muunkin Suomen osalta myös valtuutettu Kiviniemeltä. On syytä tunnustaa tosiasiat myös siltä osin, ettei vapaaehtoisuus ole oikein koskaan ollut historiassa vallalla pääkaupunkiseudun kuntarakennemuutoksissa, ei myöskään kuntaministeri Kiviniemen aikana toteu-

28.3.2012

tetussa sangen perustellussa Östersundomin pakkoliitoksessa Helsinkiin. On kuitenkin hienoa kuulla, että myös keskusta kannattaa kuntajakoselvittäjän nimittämistä tänne pääkaupunkiseudulle.

Suurimpina ongelmina nykyrakenteissa voidaan nähdä seudun kuntien välinen miinussummakilpailu, elinkeinopolitiikan hajanaisuus ja kyvyttömyys vastata maankäytön, liikenteen ja asumisen haasteisiin tämän seudun kokonaisuuden näkökulmasta. On ihan selvää, ettei miinussummakilpailu seudun kuntien välillä esimerkiksi yritysten sijoittumisesta tai parhaimmista veronmaksajista palvele koko Suomen tai koko alueen etua. Paukut kannattaisi laittaa kilpailuun Tukholman, Tallinnan ja Pietarin kanssa. Liikkumiseen käytetään, niin kuin täällä valtuutettu Soininvaara hyvin totesi, pääkaupunkiseudulla kohtuuton määrä aikaa ja vaivaa kansainvälisiin verrokkeihin verrattuna. On hyvin todennäköistä, että ainakin länsimetro olisi rakentunut jo vuosikymmeniä sitten, jos olisimme katsoneet kokonaisuutta ja tehneet päätökset sen perusteella. Vallitsevista ongelmista kenties suurin tällä hetkellä on asumisen hinta ja edelleen kilpailu veronmaksajista, mikä nostaa asumisen hintaa koko pääkaupunkiseudulla. Kokonaisuutta katsoen ratkaisut olisi nykyistä helpompaa löytää.

Helsingillä ei kuitenkaan ole syytä ylimielisyyteen tai oman kilven kiillotamiseen tässä kuntarakennekeskustelussa. Meillä on totta vie paljon opittavaa Espoolta ja Vantaalta niin palveluiden eri tuotantotapojen, palvelujärjestelmän tehokkuuden kuin hallintorakenteidenkin saralla. Yhdessäkään verrokkikunnassa ei käsittääkseni matka kaupunginjohtajasta suorittavalle tasolle ole hallinnollisesti yhtä pitkä kuin meillä.

On kuitenkin selvää, että tarkempi selvitys alueen haasteista ja tulevien ratkaisujen mahdollisuuksista on syytä toteuttaa myös ja etenkin pääkaupunkiseudulla. Tässä vaiheessa ei ole minun mielestä syytä rajoittaa tuota jatkotyötä tai asettaa lähtökohtaisia raameja liian tiukoiksi. Keskustelu on tervetullutta ja tärkeää, eikä lopullinen ratkaisu ole varmasti missään määrin tiedoissa. En siis oikein ymmärrä myöskään, miksi vihreät haluaisivat ehdottomasti ripustautua näihin nykykuntien kokoiisiin ja näköisiin pitäjiin. Minun mielestäni lähidemokratia kenties toteutuisi jossain muussa mallissa kuin näissä nykykuntien mukaisissa pitäjissä huomattavasti paremmin.

Selvitetään siis asiat perin pohjin ja katsotaan sitten, mikä malli paitsi turvaa lähidemokratian, myös ratkaisee nämä seudun nykyongelmat ja on poliittisesti toteuttavissa. Myös kansalaisilla on nimittäin oikeus tietää.

28.3.2012

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Minulla oli tilaisuus osallistua kuntarakennemuutoksen Uudenmaan alueseminaariin viime viikolla, ja siellä keskustelut olivat hyvin mielenkiintoisia. Niillä kunnilla, joilla huoltosuhde on jo nyt ja erityisesti parinkymmenen vuoden kuluttua hyvinkin huolestuttava, tuntui siitä huolimatta olevan vahva vastustus kuntien yhdistymistä kohtaan. Juuri näillä kunnilla ovat valtionosuudet yleensä korkeita, mikä tarkoittaa sitä, että paremmin toimeentulevat kunnat tukevat näiden kuntien itsenäisyyttä tai paremmin yksin toimimista.

On hyvä huomioida, että kuntarakennemuutoksen ensisijaisena tavoitteena on palveluiden ja alueiden elinvoimaisuuden turvaaminen. Ennusteet ja tilastot näyttävät selvästi, että jos nyt ei tehdä mitään, palvelutaso heikkenee väistämättä monissa kunnissa. Metropolialueen onnistuminen on koko Suomen kannalta kriittinen, sillä Uudellamaalla tuotetaan noin 40 % bruttokansantuotteesta. Helsingin seudun merkitys on aivan erityisen tärkeä. Väestö kasvaa voimakkaasti, ja alueella on muitakin erityishaasteita. Ilman Helsingin seudun kokonaisedusta lähtevää suunnittelua on vaarana yhdyskuntarakenteen hajautuminen. Muita keskeisiä haasteita ovat muun muassa liikennejärjestelyt sekä alueellisen eriarvoistumisen ja syrjäytymisen ehkäiseminen.

Ei pidä ajatella, että kuntarakennemuutuksessa vain kuntien rajat poistetaan ja kunnat ikään kuin liimataan yhteen. Liittymisestä ei ole hyötyä, ellei yhteen liittyvistä kunnista muodostu yksi uusi kunta, jossa asiat voidaan hoitaa uudella yhteisellä tavalla. Sikäli muun muassa Uudenmaan seminaarissa esitetyt Espoon pelot kustannustason hurjasta noususta pääkaupunkiseudun kuntien mahdollisessa yhteenliittymisessä perustuivat ajatukseen, että palvelut toteutetaan jatkossa Helsingin mallilla koko pääkaupunkiseudulla. Se ei liene kuitenkaan tarkoitus, vaan uudessa yhdistyvässä kunnassa pitää valita sellaiset palvelut ja niiden toteuttamistavat, joilla parhaiten palvellaan kaupunkilaisia ja joiden kustannusvaikuttavuus on hyvä.

Näen joka tapauksessa parempana muodostaa isompia kuntia kuin lähteä lisäämään hallinnollisia rakenteita. Esimerkiksi erillisellä seutuhallinnolla rakennettaisiin vain lisää byrokratiaa jo ennestään monitasoisen ja monenkirjavan hallinnon päälle. Meillä on jo nyt maakuntaliitot, sairaanhoitopiirit, AVI:t ja ELY:t sekä muuta alueellista hallintoa. Kunta on paras vaihtoehto hallinnoimaan ja järjestämään alueella asuvien ihmisten tarvitsemat palvelut. Ei ole järkevää antaa tätä oikeutta pois kunnilta jollekin ylikunnalliselle hallintorakennelmalle.

Kuntarakennemuutusta ei tarvitse tehdä eikä kannata tehdä tunnepohjalta ilman perusteellista etujen ja haittojen selvitystä. Kunnille tarjotaankin mahdollisuutta kuntajakoselvityksen tekemiseen. Lisäksi kunti-

28.3.2012

en työtä helpotetaan monilla kuntauudistusta tukevilla hankkeilla. Muun muassa ehdotus sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteeksi valmistuu vielä tämän kevätkauden aikana. Kannatan sitä, että Helsinki lähtee mukaan kuntajakoselvitykseen.

Kiitos.

Valtuutettu Rauhamäki

Kiitos, puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Itsekin olin paikalla siellä Messukeskuksessa. Jos hieman peilaa sitä keskustelua ja siitä vetäisi johtopäätöksiä ainakin osan kuntien puheenvuoroista, niin tällainen 2 000–4 000 asukkaan kuntakoko olisi toivottava koko Suomeen, eli periaatteessa hallituksen kuntarakenneuudistus näyttää olevan menossa aivan väärään suuntaan, ja meidän pitäisi purkaa jo nykyisetkin vapaaehtoiset kuntaliitokset, mitä tässä vuosikymmenten varrella on tehty. Sen verran pieni se on, että valitettavasti itsenäinen Töölökin oli harmillisesti liian iso, vaikka muuten varmasti ihan hyvin toimeentuleva kunta ehkä olisikin.

Joka tapauksessa, asiaan. Nämä ehdotukset, mitä Kunnallishallinnon rakenne -työryhmä on tehnyt, ovat Helsingin näkökulmasta varmasti hyvinkin perusteltuja, ja miksei yhtä lailla myös kattavanakin. Hevosten vetämien ratikoiden aika lienee liikkumisessakin ohi, joten tuskinpa siihen kuntarakenteenkaan pitäisi enää pohjautua nykypäivänä. On siis korkea aika oikeasti käynnistää tämä kuntajakoselvitys, tehdä se perusteellisesti ja hyvin, ottaa asukkaat ja laajat intressiryhmät huomioon ja käydä siitä keskustelua. Vapaaehtoisella yhteistyöllä ei ole päästy sellaisiin tuloksiin, ettemmekö me tarvitsisi myös ulkopuolista näkökulmaa tähän.

Käsillä on oikeasti merkittävä uudistus. Näkisin sen tämän hallituksen selkeästi tärkeimpänä uudistuksena. Hallitusohjelmasta ei oikeastaan vastaavaa isoa missiota löydy kuin tämä. Se pitää viedä eteenpäin. Vahvoihin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne on oikeasti yksinkertainen ja vaikuttavin malli. Siihen on helppo yhtyä Helsingin näkökulmasta, mutta uskoisin, että siihen on helppo yhtyä myös monen muunkin kunnan näkökulmasta. Meidän vakavin uhka on segregatio, ja vapaaehtoisella yhteistyöllä sen torjuminen ei näytä onnistuvan. Meidän pitää pystyä se pysäyttämään, ja tehokkain keino on oikeasti kuntaliitokset täällä pääkaupunkiseudulla.

Tämä ei kuitenkaan tule tietenkään ratkaisemaan sitä, etteikö jotain laajemman alueen yhteistyötä tulla Helsingin seudulla tai jollain muulla laajemmalla seudulla tarvitsemaan jatkossakin. Nämä eivät ole toisil-

28.3.2012

leen vaihtoehtoja. Molempia tarvitaan, mutta kipeimmin tarvitaan kuntaliitoksia. Vasta niiden jälkeen voidaan alkaa miettimään, että mikä se rakenne on, millä tehdään seudullista yhteistyötä. Minkä organisaation toimesta, millä alueella ja niin edelleen.

Vihreät esittivät sitten täällä puheessa kaksitasoista mallia, jossa pääkaupunkiseutu, Sipoo sekä mahdollisesti Kirkkonummi ja Kerava olisivat yhtä kuntaa, mutta säilyisivät pitäjinä. Huomioikaa tässä myös tällainen hevosaikainen termi, joka tuolla jo aikaisemmin tuli. Pitäjä kalskahtaa aika hienolta tavallaan. Ne pitäjät olisivat aika eriskummallisia, jos Helsingin pitäjässä olisi kuutisensataa tuhatta asukasta ja Kranissa sitten pienemmillään siellä sisällä noin 80 000 asukasta. Okei, siellä mainittiin, että ne voisivat erikokoisiakin. Tavallaan minusta tuntuu, että todellisuudessa tämä kaksitasoinen malli, jonka valtuutettu Soininvaara esitti, vaikuttaa suhteellisen perinteiseltä kuntaliitokselta. Se on vain ehkä vähän verhoiltu tänne pitäjien savuverhoon. Lähinnä kysymys herää, miksi pitäjien pitäisi säilyä siellä suurkunnassa. Uskoisin, että se lähidemokratia-asia on ratkaistavissa vähän erityyillisellä mallilla kuin säilyttämällä sitten näinkin erikokoisia pitäjiä. Ehkä tämä on vähän tällainen hötöllä kuorrutettu kuntaliitos tässä tilanteessa, mutta arvioidaan sitä sitten aikanaan, kun se tarkentuu.

Sitten jos arvioidaan tätä seutuyhteistyötä. Kyllä MAL-puolella meidän pitää päästä eteenpäin ja muissakin kiistanalaisissa asioissa, ja siksi mekään emme kannata, että me teemme seutuhallintoa. Se ei ole vaihtoehto kuntaliitokselle. Sd-ryhmäpuheessa jäin kaipaamaan hieman sitä konkreettista, että mihin suuntaan oikeasti täällä halutaan mennä Helsingin demareiden toimesta tässä asiassa.

Valtuutettu Ylikahri

Kiitos, puheenjohtaja.

Muutama pointti hyvien puheenvuorojen jälkeen. Tässä on puhuttu tosi paljon lähidemokratiasta, vaikka itse asiassahan tämän uudistuksen lähtökohta on se, että meillä on nämä kunnat, jotka ovat eräänlainen lähidemokratia, mutta meillä ei ole demokratiaa täällä kuntien ylätasolla. Tätä uudistustahan tehdään sen takia, että kunnat ovat jääneet liian pieniksi. Minun mielestäni kuntauudistus on hyvä uudistus, koska se on ihan selkeä ongelma, että kunnat ovat liian pieniä niin täällä Helsingin seudulla kuin muuallakin.

Tässä on kuitenkin nyt lapsi menossa pesuveden mukana. Luodaan nämä suuret yksiköt, mutta sitten viedään pois ne pienet yksiköt. Tämän takia me vihreät olemme puhuneet kaksitasoisesta mallista. Ymmärrän, että uuden Suur-Helsingin alueella olevat pitäjät Kauniainen ja

28.3.2012

Helsinki olisivat aika erikokoisia ja erilaisia, mutta ehdotammekin, että tässä selvitysmiehelle annetaan lähtökohdaksi, että pitää luoda tällainen selkeä kaksitasoinen malli. Jos puhutaan niin, että lähidemokratia on jotain kuntalaisten osallistamista ja tällaisia aluefoorumeja, niin minun korvaani se on liian höttöä, ja sitä ei pidä tehdä niin, että luodaan ensin tämä iso yksikkö ja vasta sen jälkeen katsotaan, mitä tehtäisiin tälle lähidemokratialle.

Sitten toinen asia. Olin itse siellä Messukeskuksessa myös täällä kuntauudistuskeskustelussa. Minua itseäni ihmetytti se, että siellä sekä valtion virkamiehet että sitten kuntien puheenvuoroja käyttäneet luottamushenkilöt puhuivat tästä kestävyysvajeesta ja palveluiden järjestämisestä, mikä on tärkeä asia, mutta jättivät melkein kokonaan mainitsematta sen, mikä on nimenomaan tällä seudulla kaikkein tärkein asia eli kaavoitus, maankäyttö, asuminen ja liikenne. Meidän ikärakenteemme ei muutu kuntia yhdistämällä yhtään helpommaksi, mutta meidän maankäyttömme ja asuntopolitiikkamme voi muuttua paljon paremmaksi kuntia yhdistämällä.

Valtuutettu Urho

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Vähän jatkan tästä, mihin Ville Ylikahri jätti. Maankäyttö, asuminen ja liikenne. On aivan varma, että niiden eteen on tehtävä jotain, ja se on niin iso asia tällä seudulla, että kuntarakenteet uusiksi. Ei voi olla niin, että lauttasaarelaisena ajattelen tuota Espoon rajaa sillä lailla, että se erottaa meidät.

Kuitenkin tässä puheenvuorossani aion keskittyä näihin palveluihin, joista siellä Messukeskuksessakin oli puhuttu, mutta näin helsinkiläisten näkökulmasta. Metropolialueella korostuu palvelujen tarpeessa suuret yksiköt ja sitten taas pienet eli olkoon nyt sitten lähidemokraattisesti hoidettavat palvelut. Kaiken kaikkiaan pitää selvittää, mitkä ovat kuntien tehtävät. Meillä on viime aikoina kovastikin voimistettu lainsäädännössä ihmisten oikeuksia saada tasa-arvoisesti palveluita, vapaata valintaa, hakeutumista, ja jos näin on, niin sehän edellyttää, että meillä on myös niitä lähidemokratian ilmentymiä, joiden ansiosta ihmiset tietävät, mitä ne palvelut pitävät sisällään ja miten niihin voidaan vaikuttaa. En nyt tässä ota esille koulujen johtokuntia, mutta Helsingissä poikkeuksena muuhun maahan on pitkään ollut kouluissa johtokunnat, joihin valitaan vanhempien edustajat, jotka tietyllä lailla lainsäädännön puitteissa käyttävät valtaa opetukseen ja opettajien valintaan. Ihan lähikouluperiaatteella toimii lähidemokratia.

28.3.2012

Ennen kaikkea nyt puhun sitten siitä suuruuden ekonomian kuntarakenteesta. On erittäin hyvä, jos sosiaali- ja terveystoimen osalta selvitetään kuntarakenteen yhteydessä terveydenhuollon palvelurakenne. Meillä koko ajan puhutaan tasa-arvoisesta palvelujen saatavuudesta ja oikeudesta. Oikeuksien toteuttamisedellytykset riippuvat muun muassa siitä, minkälaisia organisatorisia rakenteita me päätämme tänne tehdä. On ihan välttämätöntä selvittää ja arvioida, millainen kunta- ja palvelurakenneratkaisu auttaa sitten siinä, että meillä on olemassa se lähikoulu tai se ensiluokkainen sairaala lähipalveluna tai etäpalveluna, ylipäättänsä saatavissa silloin, kun kuntalainen tarvitsee sitä palvelua.

Tuosta Jyrki Kataisen hallitusohjelmasta ja samaten kuin näistä sosiaali- ja terveyshuollon työryhmistä selviää, että on tarve päästä kuntayhtymistä eroon. On puhuttu himmeleistä ja etääntyneestä vallasta ja päätöksenteosta. Kuitenkin esimerkiksi erikoissairaanhoidossa punaisena lankana on ollut koko ajan saada riittävän suuret yksiköt, jotta pystytään hoitamaan erikoissairaanhoito, hankkimaan lääkärit ja varustamaan sairaalat.

HUS on toiminut 12 vuotta, ja otan tämän HUS:n esimerkiksi, kun sen nyt parhaiten tunnen. On puhuttu tässä menneinä vuosina, että se pitää hajottaa ja ottaa vahvojen kuntien hallintaan erillisinä osina. Laissa on puhetta erikoisesta erikoissairaanhoidosta ja vähemmän erikoisesta. Terveystoimintolain myötä kuitenkin esimerkiksi vastuu ensihoidosta siirrettiin sairaanhoitopiireille, olkoon nyt sitten vaikka alueita tai vaikka metropoliterveydenhoitoa. Joka tapauksessa tämä suuruuden ekonomia on se ainoa tapa tuottaa nämä palvelut. Paljonko meillä on maassa kuntia, selkeästi täytyy tietää, että erikoissairaanhoidon järjestämisvastuuta ei voida pääkaupunkiseudulla ajatella 3:lle, 4:lle tai 5:lle kunnalle. Meillä on varaa saada osaavat hoitajat ja osaava henkilökunta ja varustaa sairaalat juuri yhdelle erikoissairaanhoitopiirille. Muu maa ei ole halukas maksamaan meidän Meilahden korjauksia, jos Meilahden rakennukset jäävät vain Helsingin kannettaviksi.

Valtuutettu Anttila

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Täällä on todettu, että Helsingin seudun merkitys on koko maalle taloudellisesti ja henkisesti erittäin suuri. Kaupunginjohtaja totesi omassa puheenvuorossaan, että suurin uhka tällä alueella on tulevaisuudessa segregatio. Tähän on helppo yhtyä, koska sitä tukee erilaiset tilastot ja tutkimukset. Tällaisen uhkatekijän toteutumista me emme voi kyllä tällä alueella antaa tapahtua.

28.3.2012

Valtuutettu Rauhamäki kyseli, että mikä on SDP:n tavoitteena tässä kuntauudistuksessa. Selkeänä tavoitteena on SDP:llä ollut vahva peruskunta, mutta saman tien on todettu, että kuntaliitoksiin pakottaminen ei ole puolueen tavoitteena, mutta sen takia tietysti on tärkeätä, että tällä alueella tehdään kuntajakoselvitys, jonka pohjalta sitten voidaan selkeästi nähdä, että on etu, että alueelle muodostuu vahva metropolikunta.

Kun valtioneuvoston selontekoa katseli, niin siellä on kaksi erilaista vaihtoehtoa, joko 5 tai 6 kuntaa. Itse olen puhunut 6 kunnan metropolin puolesta jo 6 vuotta, ja minusta on järkevää, että kun kuntajakoselvitys tehdään, niin siinä otetaan 6 kunnan metropoli eli 4:n lisäksi Kirkkonummi ja Sipoo. Tällä 6 kunnan metropolilla on selvät edut. Siitä muodostuu selkeästi lähemmäksi puoliympyrä, joka kaupunkisuunnittelun ja toimivuuden kannalta on ainakin tutkimuksen mukaan parempi vaihtoehto kuin tällainen pitkulainen ? perä. Näin ollen toivoisin, että kuntajakoselvitys tehdään ja että siinä myöskin Helsinki edellyttää, että siinä on 6 kunnan metropoli mukana.

Kun valtioneuvoston selontekoa katsoo, huomaa helposti, että Helsinki elättää tällä hetkellä ympäröiviä kuntia sekä palveluina että myöskin työpaikkoina. Helsingissä käydään töissä, ja verot maksetaan naapurikuntiin. Helsingin tulevaisuuden talouden kannalta tällainen näkökulma on tietysti erittäin huolestuttava. Helsingin työpaikka- ja verotulojen kehitykselle on luotava paremmat edellytykset, ja se tapahtuu 6 kunnan metropolin kautta. 6 kunnan metropoli antaisi hyvät edellytykset myöskin rakentaa toimiva työpaikka- ja palvelurakenne. Kirkkonummen ja Sipoon nykyistä maatalousvaltaista elinkeinorakennetta voitaisiin hyödyntää esimerkiksi lähiruuan tuottamisessa, koska monien isojen kaupunkien ympärillä on tällainen vihervyöhyke, jossa selvästi tapahtuu myöskin lähiruuan tuottamista. Tämä elinkeinopolitiikka tietysti pitää sopeuttaa siihen kaupunkimaiseen tapaan elää, että kenenkään pihamaalle ei tietysti voida sikalaa perustaa.

Sitten pari sanaa terveydenhuollon rakenteesta. Täällä on todettu, että HUS:ia ei pidä organisaationa pirstoa. Sen historiallinen juuri on todella huolestuttava, jos tähän suuntaan mennään, koska silloin siitä tulisi pieniä keisarikuntia, kuten valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaara hyvin täällä totesi. Suurempi 6 kunnan metropoli antaisi selkeästi vahvan perustan rakentaa hyvin toimiva sosiaali- ja terveydenhuolto tälle alueella, ja vahva peruskunta tukisi nimenomaan sosiaali- ja terveystalouden kehittämistä.

Kiitos.

28.3.2012

Valtuutettu Kolbe

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Tässä keskustelussa on aika harvoin pysähtytty pohtimaan sitä asiaa, että mitä kunta oikeastaan merkitsee suomalaisessa kontekstissa. Varsinkin nyt viimeisen 20 vuoden aikana, kun aika moni meistä on seurannut kehitystä ja tapahtumia erityisesti täällä Keski- ja Itä-Euroopan alueella, missä niin valtio kuin kunnatkin pyyhkäistiin kertaheitolla pois. Se, mitä tilalle on noussut, ei kaikilta osin muodosta selkeää tai ainakaan hyvää yhteisöllisyyttä.

Itse olen useasti pysähtynyt viime vuosina miettimään, että mikä valtava voimavara kunta on. Siis tietysti nyt puhumme hallinnollisesta ja poliittisesta kokonaisuudesta, mutta myös identiteettiä tuottavasta asiasta. Jos mietitään sanaa kunta, se ei käänny millekään muulle kielelle, ei edes ruotsiksi, jossa kommun on jotakin muuta kuin suomenkielinen sana kunta. Käytämme sitä yhteisöllisyyden erittäin vahvana symbolina. Puhumme ihmiskunnasta, eduskunnasta, osakunnasta ja niin edelleen. Sillä on erittäin vahva identiteettiä luova merkitys. Se, että seurakunnallinen ja maallinen hallinto erotettiin 150 vuotta sitten, on seikka, joka on jättänyt syvän jälkensä meidän identiteettiin ja keskusteluun.

Ongelma tai sanotaan haasteellinen tilanne on siinä, että Helsinki itse aikoinaan 100 vuotta sitten epäonnistui, kun modernisaatio, väestönkasvu, logistinen kehitys ja teollisuus olisivat edellyttäneet rohkeita otteita lähialueiden itseensä kiinnittämiseksi, ja tämä vaihe meillä valitettavasti monista eri syistä johtuen jäi toteuttamatta. Sitä on purettu nyt viimeiset 50 vuotta. Tässä tilanteessa olisin itse esimerkiksi suonut, että meillä 50-luvulla aktiivisessa keskustelussa ollut idea Helsingin läänin perustamisesta olisi silloin toteutunut. Tosin sopii tietysti miettiä, että mitä olisi tapahtunut, kun läänit lakkautettiin vuosikymmen sitten. Ehkä joka tapauksessa olisi jäänyt selkeä hallinnollinen hallintokokonaisuus, ei lääninä mutta metropolialueena, ja näin ollen tämä hallintotouottavuus olisi saatu pois vietyä.

Hallinto on siis historiaa, ja historia edustaa vahvaa voi sanoa tällaista itseymmärrystä ja identiteettiä. Tietyllä tavalla myös kunniaa, joka on se asia, joka tihkuu rivien välistä, kun katsotaan tähän kysymykseen liittyvää tavatonta vaikeutta. Lääniesityksen jälkeen jokainen vuosikymmen on tuottanut metropolialueelle omat selvityksensä, selvitysmiehensä ja pumaskan paperia, mikä ei ole tuottanut lopputulosta siitä yksinkertaisesta syystä, että tämä itsetunto- ja kunnia-asia on jäänyt meiltä ymmärtämättä. Ymmärtämättä on jäänyt myöskin se, että Espoo ja Vantaa muista Uudenmaan kunnista puhumattakaan kantavat historiassaan aivan erilaista identiteettiä kuin meidän helsinkiläisten identiteetti. Ne ovat vanhoja maalaiskuntia, joissa talonpoikainen isäntämen-

28.3.2012

taliteetti oli vahvana vielä 70-luvulle ja poliittinen ja virkamieskoneisto oli täysin erityyppistä kuin Helsingissä. Juuri tästä rivienvälisestä todellisuudesta kasvaa se voimakas epäluulo, jolla Helsinkiä kohdellaan ja Helsinkiin suhtaudutaan. Tämä vaikuttaa myös tätä poliittisen päätöksenteon yhteisöllisyyden löytämistä, vaikka monet asiat puoltavat laajemman yhteisön näkemistä.

Monille meille tämä on hankala tilanne. Miten muodostamme mielipiteemme? Itselläni on vahva näkemys siitä, että kesäpaikkakuntani Sysmän itsenäisyyttä pitää vaalia, mutta pääkaupunkiseutu kaipaa tietysti nyt monipuolista arviointia. Katsotaan, minne vene vie, mutta kunnan puolesta liputan suomalaisen identiteetin kivijalkana.

Valtuutettu Huru

Arvoisa puheenjohtaja ja hyvät valtuutetut.

Käymme siis lähetekeskustelua tästä kunnallishallinnon rakenneselityksestä, jotta saisimme jatkovalmistelun pohjaksi pöytäkirjan. Sopii miettiä, onko tämä keskustelu todellakin aitoa vai onko kuin kaava-asioissa, että järjestetään kuuleminen, mutta asia toteutetaan niin kuin se päätettäväksi on suunniteltu.

Miksi me sitten teemme kuntajakoselvitystä? Täällä on tuotu esiin, että meillä on tarve ja Paras-hankkeelle pitäisi antaa loppupotku, että mennään eteenpäin, ja 60-luvulta ? pitäisi tämä toteuttaa, ja nythän eletään 2000-lukua. Mitkä ovat sitten ne kestävät vaihtoehdot, joita me kaipaamme? Ei tässä oikeastaan ole tullut tällaisia rakennevaihtoehtoja, koska sehän on ihan faktaa, että kahden köyhän kunnan yhdistämistä ei saada yhtä rikasta.

Kaiken kaikkiaan kuntalain pykälä 121 perustuu siihen, että pitää olla nämä omat päätökset, ja täällähän on sanottu, että pakolla ei synny mitään hyvää, mutta syntykö edes omilla vapaaehtoisilla päätöksillä-kään? Mitkä ovat nämä vaikuttavuudet tai taloudelliset arviot, kun mietitään kuntien tehtäviä suhteessa talouden epätasapainoon? Emmehän me voi hakea esimerkiksi syyllisiä valtionhallinnosta ja säilyttää kunnille lisää tehtäviä, mutta silti ei välttämättä tule valtionosuuksia.

Visio tietysti on, että me saisimme väestörakenteet edullisemmiksi, mutta emme kai me voi palata vanhan historia ? kuljetuksiin, että kansaa siirrettäisiin paikasta toiseen? Entä sitten koko? Ei suuri kunta välttämättä pysty tuottamaan palveluja sen paremmin kuin pienikään kunta, ja kuntaliitoksissa suurin pelko on palveluiden alasajon kohdalla. Kunnathan toimivat kuitenkin palvelujen tuottamisen tähden. Istuin Helsinki-Vantaa-seurantaryhmässä, ja löysin koneeltani muutamia ranska-

28.3.2012

laisia viivoja siltä ajalta. Esimerkiksi: ”Sosiaali- ja terveystalvclujen palvelurakenteita kevennetään. Yhdistyminen nopeuttaa palvelurakennemuutoksia Helsingissä. Tehdään poliittiset päätökset palveluverkosta, palvelutasosta ja palveluun pääsyn kriteereistä.” Entä, jos nämä samat toteutuvat tässäkin kuntaliitosajatuksessa? Kuitenkin kunnat toimivat palvelujen tuottamisen tähden. Onko hyvä edes sitten kilpailla tapahtumista muun Euroopan kanssa, jos tuntuu, että on väärin kilpailla tapahtumista Suomen sisällä? Ajatellaan esimerkiksi Sonispherea: se oli Porissa ja nyt se on imaistu Helsinkiin.

Päätöksentekotasosta. Toivottavasti hallintoa ei lisätä huolimatta siitä, että demokratia toteutuu. Toden totta, kuten valtuutettu Rissanen sanoi, peruskunta on paras tapa järjestää palvelut, mutta kenen velvollisuus on auttaa niitä, jotka eivät itse selviä?

Kiitos.

Valtuutettu Pakarinen

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Minullakin oli tilaisuus osallistua viime viikolla tähän kuntauudistusaiheiseen seminaariin, ja kyllähän siinä keskustelu oli melkoisen sisänpäin lämpiävää ja keskittyi vain siihen, että miten se oma kunta tilanteessa kovinkin hyvin sitten pärjää eikä ole tarvetta tällaisille kuntauudistuksille, vaikka siinä muutama kunta näytti olevan hyvinkin heikoissa kantimissa. Itse jäin kaipaamaan myös sitä, että siinä keskustelussa olisi edes muutaman kerran mainittu metropolialueen kilpailukyky ja elinkeinoelämä ja pohdittu niitä seikkoja. Aika hölmöä, että metropolialueen kunnat kilpailevat keskenään yrityksistä ja unohdetaan se, että miten me voisimme yhdessä kilpailla aitona metropolialueena muita metropolialueita vastaan ja saada siinä paljon enemmän aikaa tästä. Valtuutettu Männistö hyvin jo puhui, enkä aio syventää sitä enempää. Pikkuisen hurskastelulta kuulostaa myöskin tämä naapurikuntien arvostelu Helsingin korkeasta kustannustasosta, kun ainakin opetuspuolella aika paljon otetaan niitä velvoitteita sieltä naapurikunnilta itselle ja hoidetaan esimerkiksi ruotsinkielistä lukiokoulutusta ja paljon sellaisia erikoistarjontaa, jota tullaan sitten kyllä mielellään täältä Helsingistä hakemaan. Siinä mielessä..

Välihuuto!

Kyllä vain. Kun on nyt sitten huomattu, että kuntien yhdistyminen ei ota edetäkseen, niin ollaan ehdottamassa seudullista hallintoa, ja minusta se kuulostaa kyllä kaikkein hölmöimmältä vaihtoehdolta, että säilytetäisiin nykyinen kunnallinen koneisto ja rakennettaisiin siihen sitten vie-

28.3.2012

lä joku toinen päälle. Meillähän on jo olemassa esimerkiksi Uudenmaan maakuntavaltuusto, jolle voitaisiin hyvin antaa sitten vaikka lisää valtuuksia, mutta eipä ole paljon haluttu antaa. Uusi tällainen ylätason himmeli ei ratkaisisi yhtään mitään eikä varsinkaan alentaisi kustannuksia. Pidän sitä kaikkein huonoimpana vaihtoehtona. Paljon mieluummin panostettaisiin sitten sinne mikrotasolle ja demokratian lisäämiseen siellä asukasyhdistyksissä tai asukkaiden keskuudessa niin, että ne ihmiset, joita asia lähimmin koskettaa, pääsisivät paremmin sitten päättämään sen oman alueen asioista tai tulisivat kuulluksi. Siitä minä olisin enemmänkin huolissani jo itse asiassa nykyään Helsingissä. Kyllä näkisin, että tämä ehdotettu malli on aika hyvä. Saisimme nämä pääkaupunkiseudun Espoo, Vantaa, Helsinki ja Kauniainen yhteen ja lähtisimme ihan oikeasti tekemään kunnon metropolia.

Kiitoksia.

Valtuutettu Ojala

Arvoisa puheenjohtaja.

Kun kuuntelee tätä keskustelua, tietysti voi havaita sen, että aika paljon tämä noudattaa sitä eduskunnassakin jo käytyä kuntarakenne- ja kuntauudistuskeskustelua. Silti täytyy todeta, että kyllä ihmettelin valtuutettu Kiviniemen puheenvuoroa siltä osin, että hän niin voimakkaasti liputti tällaisten ylikunnallisten toimielimien ja ennen kaikkea kuntien vapaaehtoisen yhteistyön puolesta. Itse olen hyvin tiiviisti ollut mukana pääkaupunkiseudun yhteistyötä kehittämässä, ja vaikka Kiviniemi myöskin tältä osin esitti kritiikkiä, että ei ole paljon mitään saatu aikaiseksi tai ei ole ainakaan oltu riittävän aktiiveja, niin voin sanoa kuitenkin, että se mitä on saatu aikaiseksi on ollut tietysti tärkeää, niin HSL kuin HSY ja sitä ennen jo monia asioita. Niiden ongelma on kuitenkin se, että toimielimet ovat epädemokraattisesti valittuja eivätkä ne vastaa demokratian pohjalta suoran valinnan menetelmiä. Tässä suhteessa itse näen kyllä, että järkevää on esimerkiksi myöskin täällä pääkaupunkiseudulla ja myös muualla Suomessa kuntaliitoksien kautta saada suoraan toimivia demokraattisesti valittuja toimielimiä.

Koska täällä on myöskin esitetty aika tavalla epäilyjä kuntajakoselvitystä kohtaan, niin ajattelin ihan muutaman sanan kuntajakoselvityksestä sanoa. Me törmäsimme näihin ongelmiin jo silloin Helsinki-Vantaa-Espoo-keskusteluissa aikoinaan seutuhallintokeskusteluissa, ja monet ajattelevat, että kuntajakoselvitys jo sinällään merkitsee kuntien yhdistämistä. Näinhän ei kuitenkaan ole. Se, että ministeriöhan kuntajakoselvitystä harkittaessa asettaa sitten selvitystä varten kuntien kuultaan yhden tai useamman kuntajakoselvittäjän. Kunnat ovat mukana tässä selvitystyössä ja kuntajakoselvityksen ehdotuksen valmisteluun

28.3.2012

myöskin yhteistyössä kuntajakoselvittäjän kanssa. Myöskin eräs valtuutetuistamme on toiminut tällaisena selvitysmiehenä.

On hyvä myös muistaa se, että kuntajakoselvittäjä toimii virkavastuulla ja hänellä on itsenäistä harkintavaltaa selvitystyön toteuttamiseen. Samoin hänellä on myöskin salassapitoa koskevien säännösten estämättä saada viranomaisilta tietoja tämän tehtävän suorittamista varten. Mikäli sitten kuntajakoselvittäjä katsoo, että tekemänsä työn perusteella hän voi esittää tätä kuntajaon muuttamista, hän tekee siitä ehdotuksen, mutta vain mikäli. Se ei ole mikään automaatio.

Minun mielestäni on myös tärkeää muistaa se, että jos tällainen ehdotus tehtäisiin, siihen tulee liittää selvitystyön yhteydessä valmisteltu kuntien yhdistämissopimus, mutta siitä pitää myöskin käydä ilmi, millä tavoin kunnan asukkaille tai muille, jotka katsovat asian koskevan itseään, on varattu kuntajakolain mukainen mahdollisuus vaikuttaa ja tulla kuulluksi esityksen valmistelussa. Tämä on tavattoman tärkeä asia.

Täällä on kuitenkin useissa ryhmäpuheenvuoroissa on kannatettu tätä selvitysmiehen asettamista tai kuntajakolain mukaista selvitystä, ja nyt tietysti Helsingin pitää olla aktiivinen, ja ainakin itse näkisin, että olisi hyvä, että olisi parikin selvitysmiestä. Samalla jo esitän sitä, että tähän tullaan liittämään laaja asukkaiden ja myöskin niiden muiden tahojen, joita tämä selvitys koskee, kuuleminen.

Kiitos.

Valtuutettu Luukkainen

Arvoisa puheenjohtaja.

Kuntauudistus on erittäin tärkeä hanke, ja kannatan tämän asian selvittämistä. Pääkaupunkiseudulla vain on niin paljon erityispiirteitä, että ne täytyy sitten ottaa tarkasti huomioon sitä selvitystä tehdessä. Meillähän on tosi isot erot näiden 4 erilaisen kaupungin välillä. Isot erot velkaantumisasasteessa, asukasrakenteessa ja palvelutasossa ja aika lailla erilainen toimintakulttuuri näissä eri kaupungeissa. Kun pääkaupunkiseudun tarkastuslautakunnat ovat joka vuosi tehneet näitä yhteisarviointoja, niin olemme kyllä törmänneet siihen, että tämä toimintatyyli ja -tapa ja myös hallintorakenne on näissä 4 eri kaupungissa on aika erilainen. Ihan yhtenä esimerkkinä vain mainitsen, että esimerkiksi Kautiaisissa käsite maahanmuuttajien kotouttaminen on täysin tuntematon. Kunnat ovat hyvin erilaisia, ja se täytyy myös ottaa tässä selvittämisesä huomioon.

28.3.2012

Kun Helsingin ja Vantaan yhdistämistä selvitettiin, niin selvityksen lopputuloshan oli hirveän arvokas, vaikka näitä kuntia tai kaupunkia ei laitettukaan yhteen. Siinä todella ikään kuin paljastui nämä keisarin uudet vaatteet: Helsingillä on erittäin korkea hallintobyrokratia ja Vantaalla paljon matalampi. Vantaalla tuotetaan palvelut paljon edullisemmin, mutta Helsingissä on sitten taas paljon enemmän ja parempia palveluita. Painajainen olisi oikeasti se, että meillä olisi Vantaan palvelutaso, joka tuotettaisiin Helsingin hinnoin. Erittäin tärkeää on se, että nämä yhdistämisen edut ja haitat nyt selvitetään, mutta se on ihan selvää ja se tiedetään, että plussaa on se, että verokilpailu kaupunkien välillä lakkaisi ja myös vapaamatkustajuus kaupunkien kesken poistuisi. Viitataan esimerkiksi siihen, mitä valtuutettu Pakarinen puhui tästä opintopuolesta.

Tärkeintä on se, että kunta on aina perusyksikkö. En todellakaan kannata mitään seutuvaltuustoja enkä metropolihallintoa. Ei ole mitään järkeä lisätä hallintobyrokratiaa ja hallintorakenteita, kun oikeasti pitäisi niitä vähentää. Koko seudun yhdistämisselvitykselle on selvä tilaus, ja vaikka se ei johtaisikaan mihinkään kuntien yhdistämiseen, siinä joka tapauksessa saataisiin parhaat käytännöt esillä kustakin kunnasta. Toivottavasti ne parhaat käytännöt sitten leviävät myös muihin kuntiin.

Kiitos.

Valtuutettu Rantanen

Puheenjohtaja, valtuustotoverit.

Kuntauudistus on välttämätön, koska kunkin kunnan pitää olla kuitenkin taloudellisesti ja demokraattisesti toimintakykyinen yksikkö, ja meidän tiedämme, että kunnat elävät ja ihmisten muuttaminen ja taloudellinen rakenne elää. On kuntia, joissa omavaraisuuden aste on alhainen ja jossa yksinkertaisesti myös demokratian kannalta on ongelmia. Voi olla yksittäisen puolueen yksinkertainen enemmistö. Ylipäänsä ne eivät ehkä kykene toimimaan sen tyyppisenä kunnallisena yksikkönä kuin mitä on alun perin ajateltu. Sen takia kannattaa miettiä, että niistä tulee toimintakykyisiä yksiköjä, mutta on myös ymmärrettävää, että ihmiset ovat sitoutuneet kuntiin ja identifioituneet demokratiassa juuri siihen omaan kuntaansa. Sen takia tämä kritiikki, huoli ja hätä on ymmärrettävää. Täytyy tukea sitä prosessia niin, että asiat menevät eteenpäin, mutta ei voi ikään kuin myöskään halvaantua tähän kritiikkiin.

Helsingin ja pääkaupunkiseudun tilanne on tietysti toinen kuin näissä pienissä kunnissa, jotka taantuvat tai ovat taantuvassa asemassa. Helsingin ja pääkaupunkiseudun ongelmat liittyvät tähän kilpailuun, joka on osin epätervettä, ja siihen pitää löytää ratkaisuja. Minun mielestäni tä-

28.3.2012

mä kaksitasoinen hallintojärjestelmä olisi paras. Tämänhetkinen ongelma on se, että meillä on demokratiavajetta sekä siellä yläpäässä, hirveän isot ylikunnalliset asiat ratkaistaan ilman suoraa kansalaisten demokraattista mandaattia, ja toisaalta alatasolla on ongelma, joka liittyy siihen, että ihmisten osallisuudessa kunnalliseen demokratiaan on tietty katkos. Nämä kaksi asiaa pitää käsitellä molemmat. Ne liittyvät toisiinsa, mutta eivät ratkea samoilla keinoilla.

Se ylätasoinen ongelma ratkeaa minun mielestäni juuri niin, että me perustamme tämän ylikunnallisen kunnan, ja Soininvaaran ajatus näistä pitäjistä on mielestäni perusteltu juuri siksi, että ne vanhat yksiköt ovat niitä, joihin ihmiset nyt sitoutuvat. Sen vanhan ympärille voi rakentaa sitten tätä osallisuutta laajemminkin ja myöhemmin vaikka pilkkoa niitä pienemmiksi osiksi, mutta se vanha rakenne jää ikään kuin olemaan myös jossain muodossa, kun ne isoimmat asiat, ne makrotason asiat on siirretty siihen ylitason. Ne vanhat tasot jäävät kuitenkin sellaiseksi osallistumisen tasoksi, jonka ihmiset tunnistavat ja jossa ollaan mukana ja voidaan toimia. Ei voi muuttaa samaan aikaan niitä ihan uudeksi kerralla. On helpompi edetä sitä reittiä, että ensin katsotaan, miten tämä kaksitasoinen toimii. Kolmatta tasoa ei kannata luoda, mutta sitä toista tasoa voi myöhemmin muokata sen mukaan, miten on järkevää.

Oleellista on kuitenkin ymmärtää, että tämä ihmisten kansalaisosuus ei ole vain vaalien kautta osallistumista. Hirveän usein ajatellaan, että demokratia lisääntyy, jos perustetaan kaupungin omat valtuustot. Olen kyllä protestoinut sitä vastaan. Se valtuustoajattelu on yksi tapa vieraannuttaa ihmiset siitä päätöksenteosta, ja vielä, kun pilkotaan se valta pienempiin tasoihin, joissa sitä ei sitten tosiasiasa enää olekaan, niin opetetaan ihmiset kiinnittämään huomiota epäoleelliseen vallan muodolliseen päätöksentekotilanteeseen. Se, mitä pitäisi tämän demokratian puolella tehdä, on päästää ihmiset vaikuttamaan siihen päätöksenteon pohjalla olevaan suunnitteluun ja sitten siihen päätöksentekoon, jota me teemme vaikka tällä nykyiselläkin kuntarakenteella tai lautakuntarakenteella, mutta tätä me emme osaa, emme me poliitikot eikä hallinto. Tässä on ikään kuin se demokratiavaje.

Summa summarum, minun mielestäni juuri tämä kaksitasoinen hallinto, eli me yritämme avata tätä meidän nykyistä hallintoamme, mutta luovutamme sille ylikunnalliselle vaaleilla valitulle isommalle valtuustolle, metropolivaltuustolle, sitten ne asiat, jotka kuuluu sille tasolle.

Kiitoksia.

Valtuutettu Peltola

Hyvät ihmiset.

28.3.2012

Tuomas Rantanen puhui ihan asiallisesti tästä demokratiavajeesta, joka on todella iso Helsingissä, ja hän vähän ihmetteli sitä, että minkäs takia ei nyt onnistu kuntalaisten ja heidän valitsemiensa päättäjien keskustelu asioista. Se johtuu vain siitä, että tämä on niin iso systeemi. Helsinkiläiset tietävät todella yleisesti ottaen varsin vähän siitä, miten palvelujen hallinto on järjestetty ja miten erilaiset päätökset syntyvät. Vain kaavoitusta valmistellaan niin, että paikallisille asukkaille tiedotetaan muutoshankkeessa ja annetaan tilaisuus ainakin esittää näkemyksensä. Silti maankäyttöäkin koskevat päätökset syntyvät sellaisissa elimissä, joiden tehtäviä ja valtasuhteita asukkaat eivät tunne.

Ei siis ihme, että suurelle osalle pääkaupunkiseudun asukkaista on melko samantekevää, mikä kunta palveluista vastaa. Hyvin harva ajattelee, että kunta on yhteisö, josta meidän pitää itse vastata yhdessä alueen muiden ihmisten kanssa. Perustuslain kuntien hallinnon pitää kuitenkin perustua kunnan asukkaiden itsehallintoon. Tämä käsite on aika tavalla näissä kuntakeskusteluissa haudattu. Nykyään puhutaan kuntien itsehallinnosta. Ei se ole ollenkaan sama asia. Ei kunta ole mikään sellainen, jonka itsehallinto olisi merkittävä asia, mutta asukkaiden itsehallinto on sellainen, jota tosiaan pitäisi tässä kuntauudistuksessa nyt sitten lähteä rakentamaan.

Paljon puhutaan kuntien verokilpailusta. Kunnillahan on perustuslain mukaan edelleenkin verotusoikeus, mutta tosiasiaassa se toteutuu vain sillä tavalla, että eduskunta päättää kaikille kunnille samanlaisesta kunnallisesta tuloverosta. Kunnanvaltuusto pystyy päättämään vain veroprosentin suuruudesta. Käytännössä tämä kunnallinen itsehallinto verotuksessa tarkoittaa sitä, että köyhän kunnan asukkaat maksavat korkeampaa tuloveroa kuin rikkaan kunnan asukkaat. Tämä kuntien verokilpailu johtaa epätaloudelliseen ja epäekologiseen yhdyskuntarakenteeseen, ja sen takia siihen täälläkin tarjotaan lääkkeeksi kuntaliitoksia tai metropolihallintoa. Ne eivät kuitenkaan ratkaise tätä ongelmaa, koska kuntien yhdistäminen siirtää vain verorajan toisesta paikasta toiseen. Vasemmistoliitolla on ohjelmassaan ehdotus siitä, että ihmisten henkilökohtaisia tuloja verotettaisiin yhdellä progressiivisella tuloverolla. Tämä edellyttää valtion ja kunnan tuloveron yhdistämistä. Sen jälkeen köyhän kunnan asukas ei enää maksaisi korkeampaa veroa kuin rikkaan kunnan asukas ja kuntien eri tuloveroprosenttien aiheuttama verokilpailu poistuisi yhdellä kertaa koko maasta.

Varsinkin kokoomuksesta ? lukuisissa puheenvuoroissa sitä, että metropolihallintoa ei tarvita. Sitä aina perustellaan sillä, että syntyy lisää uusia kerrostumia hallintoon. Tämähän ei ole suinkaan tarkoitus tällä metropolihallinnolla vaan päinvastoin: korvataan nämä salaperäiset kokoukset, joista kukaan ei pysy selvillä ja joita kukaan ei pysty ohjaamaan, nimenomaan metropolivaltuustolla, jonka ihmiset äänestävät ja

28.3.2012

jolla on selvät maankäyttöön, asumiseen ja liikenteeseen liittyvät tehtävät. Tämä metropolivaltuusto olisi suoraan vastuussa alueen asukkaille eikä suinkaan joillekin kuntarakenteille jossakin muualla.

Valtuutettu Helistö

Kiitos, puheenjohtaja.

Olen aina tiennyt, että Helsingin valtuustossa ollaan jokseenkin enemmistönä ajateltu niin, että nämä Helsingin seudun kaupungit kannattaisi jollain tavoin laittaa yhteen. Olen itse sitä mieltä enkä lähde tässä nyt sitä sen kummemmin oikeastaan enempää perustelemaan. Monia perusteluita ollaan nyt tässä vaiheessa jo kuultu. Toivon vain hartaasti, että tämä hallituksen kuntajakoselvitys johtaisi siihen, että myös pääkaupunkiseudulla edes tutkittaisiin vakavasti näiden kaupunkien yhteen liittämistä.

Sen anti, mitä minä haluaisin nyt tälle lähetekeskustelulle erityisesti antaa, on tämä käsitteen lähidemokratia jonglööraaminen tai pallottelu. Siitä on puhuttu miltei joka puheenvuorossa. Tuomas Rantanen oikeastaan kiteytti minun mielestäni aika hyvin niitä ajatuksia, mitä itsekkin haluaisin luoda sanoiksi, mutta en välttämättä osaa. Lähdetään nyt ensinnäkin siitä, että tällainen raju kaupunkien yhdistäminen on kuitenkin oikeastaan ainoa mahdollisuus siihen, että niin sanotusti lähidemokratiaa voitaisiin parantaa, edistää tai jollain tavoin lisätä. Se on vähän ongelmallista, että mitä tämä lähidemokratia on, koska minunkaan mielestä se ei nyt saisi tarkoittaa lisää äänestystyksiä, lautakuntia ja oikeastaan kaupunginosavaltuustoja, vaan se pitäisi olla eräällä lailla tämän kaupunkimaisen toiminnan ja asukastoiminnan liberalisoimista, sitä että me valtuutetut, luottamushenkilöt tai kaupungin virkakoneisto eräällä lailla antaisimme tätä meidän omaa valtaamme pois kaupunkilaisille, asukkaille ja kelle tahansa toimijalle, oli ne sitten yksilöitä tai firmoja tai jotain kansalaisjärjestöjä.

Minun mielestäni siis toimiva lähidemokratia on jotain sellaista, mitä minulle läheisinä esimerkkeinä ovat olleet esimerkiksi Lepakko tai Oranssin nuorisoasuntotoiminta talonvaltauksineen, tai sitten vaikka näinkin naiivi ajatus kuin nämä terassien aukioloajat tai kioski- tai katu-kauppakeskustelut, mitä mekin olemme käyneet. Summa summarum, meidän pitäisi jotenkin liberalisoida ja vapauttaa kaupunkilaisten mahdollisuuksia toimia tämän kuntauudistuksen yhteydessä ja äärellä.

Kiitos.

28.3.2012

Ledamoten Wallgren

Bästa ordförande, bästa fullmäktige.

I en remissdebatt är det bra att ta upp de saker man tycker är allra viktigast i de utlåtanden Helsingfors stad ger. Jag har två sådana aspekter, två ärenden. Det ena är den demokratiaspekt som har kommit upp här många gånger, det andra gäller effektivitet i välfärdsproduktionen. Låt mig börja med demokratin. Det är helt klart att de här tre områdena, markanvändning, trafik och boende, är problematiska i Helsingforsregionen för att vi saknar effektiva demokratiska instrument på metropolnivå. Och där måste vi göra någonting. Exakt vilken modell som är den rätta käbblar folk om här nu, men det viktiga är att vi kunde komma överens över partigränserna om att det här är ett behov, vi har behov av demokratiska instrument på högre nivå än de nuvarande städerna, och där måste vi göra någonting. När vi har den överenskommelsen kan vi komma överens om modellen senare.

Miten tämä ilmeinen tarve tähän metropoliyhteistyöhön ja siihen, että saadaan siihen valittua demokraattisia instituutioita, toteuttaa sitten tätä uutta demokratiaa, osallistavaa demokratiaa? Siitä mielestäni Laura Rissanen puhui tässä hyvin alussa. Ei riitä, että meillä on tehokkaat vaaleilla valitut instrumentit maankäyttöön, liikenteeseen ja asumiseen, vaan me tarvitsemme myös sellaisia rakenteita, jotka ottavat kopin siitä halusta suoraan osallistumiseen, jota on, ja siinä kansanäänestykset ja budjettivallan antaminen aloitteellisille kansalaisille aloittain tai alueittain näitten nykyisten rakenteiden ohi ovat ne kaksi tapaa, jolla voidaan ja pitää edetä. Näistä on puhuttu, ja kannatan siis sitä, mitä Helsingin kaupunki lausunnossaan korostaa eli sitä, että me tarkkailemme ja olemme mukana tässä prosessissa demokratian näkökulmasta, nimenomaan kehittyvän, jatkuvasti uusiin tarpeisiin mukautuvan demokratian näkökulmasta. Tämä on se lähtökohta, ja tästä onneksi on tullut myös kaikista ryhmistä samansuuntaisia viestejä.

Se, mikä on mielestäni saanut liian vähän huomiota, on se, mitä me sanomme tästä kuntauudistuksen tavoitteista tehostaa palvelutuotantoa. Väittäisin, että suurin tehottomuustekijä palvelurakenteessa ja suomalaisessa hyvinvointiyhteiskunnassa tällä hetkellä on markkinaehdollistaminen. Väittäisin, että se että kuntien palvelutarjontaan tuodaan pakkokilpailua, uusia toimijoita. uutta pilotointia ja muuta hämärtää meidän käsityksiämme siitä, mitä on tehokkuus palvelutuotannossa ja hyvinvointivaltiossa. Väittäisin, että pitämällä enenevässä määrin keskeisten hyvinvointipalvelujen tuotanto julkisen sektorin vastuulla ja omana tuotantona saadaan sitä tehokkuutta, mitä tällä uudistuksella mielestäni näennäisesti haetaan.

Kiitos.

28.3.2012

Valtuutettu Hakanen

Arvoisa puheenjohtaja.

Minua ihmetyttää tässä keskustelussa pari asiaa. Ensimmäinen on se vahva luottamus, jota useilla valtuutetuilla on suurkuntien muodostamiseen. Sen puolesta ei ole kuitenkaan esitetty ei täällä, eduskunnassa eikä hallituksen valmisteluissa mitään tutkimuksiin, taloudellisiin laskelmiin tai asukkaiden mielipiteisiin perustuvia argumentteja. Se on enemmän vain luottamusta siihen, että suurkunta kun tehdään, niin kaikki sujuisi paremmin. Sen sijaan päinvastaisia tietojahan meillä on hyvinkin paljon, sekä tutkimustuloksia että asukkaiden mielipiteitä ja taloudellisia laskelmia. Jättikunnat ovat yhtäältä liian suuria ratkomaan lähipalveluja ja turvaamaan asukkaiden suoraa vaikuttamista heidän asuinalueensa kehittämiseen. Toisaalta täälläkin esitetty 5 tai 6 kunnan yhdistäminen Suur-Helsingiksi on liian pieni vastaamaan niihin tarpeisiin, jotka koskevat seudun maankäyttöä, asumista, liikennettä tai vaikkapa erikoissairaanhoidoa.

Toinen asia, joka minua ihmetyttää, on sitten se, että oikeastaan aika vähän on tehty mitään ehdotuksia siitä, millä tavalla kuntauudistus vastaisi niihin isoihin, polttaviin ongelmiin ja haasteisiin, joita ihmiset kokevat nyt kuntien palveluissa, taloudessa, omissa vaikutusmahdollisuuksissaan tai vaikkapa ekologisen kehityksen suhteen. SKP:n ja Helsingin listojen ryhmän esityksessä lähdetään muutamasta asiasta, jotka meidän mielestämme pitäisi olla toisenlaisen kuntauudistuksen suunnan määrittelyssä keskeisiä.

Ensimmäinen on kuntien palvelujen rahoituksen vahvistaminen perumalla valtionosuuksiin tehtyjä leikkauksia, panemalla pääomatulot verolle myös kunnissa ja muuttamalla kunnallisvero progressiiviseksi. Voitaisiin myös ajatella, että kuntien investointien rahoitus irrotettaisiin näiden yksityisten finanssimarkkinoiden myllerryksestä siten, että kehitetään kuntarahoituksen pohjalta tai muulla tavalla tällaista kunnallista rahoitustoimintaa nykyistä pidemmälle.

Talouden taantuma ja rakennemuutos on toinen asia, joka olisi todella tärkeä miettiä, kun kuntamuutosta harkitaan. Millä tavalla kunnat, jotka aikoinaan synnyttivät tähän maahan hyvin paljon monenlaista tuotannollista ja palvelutoimintaa, voivat tänä päivänä olla sellainen tekijä, joka synnyttää esimerkiksi palvelualoille uusia työpaikkoja? Ei vain niihin palveluihin, joita me olemme tottuneet ajattelemaan kunnallisina palveluina vaan muihin, uusiin palvelujen tarpeisiin. Tämä on iso kysymys tietysti myös tasa-arvon kannalta, koska nykyiset palvelut kunta-alalla ovat pääosin naisten tuottamia.

28.3.2012

Kolmas haaste on tehdä hyvinvointikunnista myöskin ekologisesti kestävän kehityksen kuntia. Se on panostamista lähipalveluihin, joukkoliikenteeseen ja energiatehokkuuteen. Se voisi olla myös kuntien omaa tuotantoa uusien energiatuotantomuotojen kehittämisessä.

Lopuksi. Kuntien päätöksentekoa pitää uudistaa osallistuvan demokratian, lähidemokratian ja itsehallinnon periaatteiden mukaisesti. SKP:n ja Helsinki-listojen ryhmässä olemme sitä mieltä, että me tarvitsemme Helsingin pääkaupunkiseudun kaltaisella alueella kolmentasoisia vaaleilla valittuja edustajia. Me tarvitsemme budjettivaltaa omaavaa kaupunginosavaltuustoa lähipalveluissa, me tarvitsemme kaupunginvaltuusto ja metropolivaltuustoa, joka hoitaisi näitä seudullisia yhteisiä asioita.

Kiitos.

Valtuutettu Autti

Kiitos.

Kannatan Yrjö Hakasen palautusehdotusta siitä, että kuntauudistuslausunto tuodaan tänne valtuuston päätettäväksi. Mari Kiviniemikin toi esille aikaisemmassa puheenvuorossaan, että meidän pitäisi jo tällä hetkellä puhua itse siitä lausunnosta eikä pelkkää lähetekeskustelua käydä. Tuomas Rantanen ja monet muutkin sanoivat, että meillä on demokratiavaje, ja kyllä ainakin itse katson, että kaikkein suurin demokratiavaje meillä nyt on tällä hetkellä, jos kunnassa ylintä päätöksentekovaltaa käyttävä valtuusto ei edes pysty näin tärkeässä asiassa lausumaan sitten itse tästä lausunnosta mitään, vaan se menee vain pelkäämään kaupunginhallituksen kautta.

Valtuutettu Helistö sanoi, että tätä valtaa täytyy jakaa, mutta jos me nyt ensiksi käyttäisimme itse tätä valtaa kerran täällä valtuustossa ja vaatisimme, että tällaiset tärkeät asiat, jotka vaikuttavat koko kuntarakenteeseen, sentään käsitellään täällä valtuustotasolla eikä niin, että virkamiehet pystyvät määrittelemään sen, että milloin siitä antaa lausunnon kaupunginhallitus tai valtuusto. Kyllä minä nyt toivoisin, että kun äänestetään tästä, niin kerrankin valtuusto käyttäisi sitä valtaa, joka sille kuuluu.

Valtuutettu Peltola

Puheenjohtaja.

28.3.2012

Vaikka olenkin sitä mieltä, että tätä kuntauudistusasiaa kannattaa ehdottomasti selvittää, toivon, että siinä selvityksessä ei kauheasti uhrata aikaa tähän pääkaupunkiseudun kuntien äkilliseen yhdistämiseen sen takia, että mikäli ne yhdistettäisiin nykyisine rakenteineen ja tehtävineen, meiltä menisi kymmenen vuotta siihen, kun me ihmettelisimme, miten tämä nyt lainkaan rupeaisi pyörimään. Ehkä sen jälkeen sitten saataisiin jotain rakennetta aikaiseksi. Paljon viisaampi tapa hoitaa tämä asia – ja tätä viisaampaa tapaa pitäisi tietysti niissä selvityksissä etsiä – on se, että katsotaan, mitkä asiat ovat seudullisia, ehdottomasti seudullisesti yhteisiä, ja niitä varten perustettaisiin sitten sellainen yhteinen seudullinen elin, joka on valittu vaaleilla ja vastaa suoraan asukkaille, ei kenellekään muulle.

Toiseksi täällä on paljon puhuttu tästä demokratiasta. Täällä on joissakin puheenvuoroissa ajateltu, että vaaleilla valittu elin ei nyt ole niin hienoa demokratiaa. Se ei tietenkään ole riittävää demokratiaa. Ilman muuta tarvitaan sellaisia rakenteita, joissa pystytään käymään monenlaista keskustelua ja monenlaiset ihmiset pystyvät osallistumaan siihen, mutta kyllä olennaista itsehallinnolle on, että asiat päätetään mahdollisimman lähellä ihmisiä. Silloin pitää olla eri päätöksentekotasoja ja pitää olla eri tasoja, joille valitaan edustajat vaaleilla. Pitää olla eduskunta, ja tällä seudulla pitää olla metropolin hallinnon valtuusto. Helsingissä pitää olla kaupunginosavaltuustot, jotka huolehtivat nimenomaan lähipalveluista.

Olennainen idea on se, että nämä eri elimet eivät ole vastuussa toisilleen vaan ne ovat suoraan aina vastuussa kansalaisille ja kutsuvat kansalaisia kaikkeen siihen keskusteluun, joka on tarpeellista yhteisten asioiden hoitamiseksi. On tietenkin tärkeää, että kaupungissa on paljon tilaa asukkaiden keskinäiselle toiminnalle ja monenlaisille innovaatioille, mutta se ei korvaa kuntalaisten itsehallintoa. Kuntalaisten itsehallinnon alkuperäinen tehtävä ja nykyinenkin tehtävä on huolehtia toisistaan, ottaa vastuuta sekä itsestä että muista kuntalaisista. Tätä vastuuta ei pystytä hoitamaan, jollei kunnallisilla valituilla elimillä ole myös päätösvaltaa yhteisistä asioista.

Kaupunginhallituksen I varapuheenjohtaja Bryggare

Arvoisa puheenjohtaja.

Nuoruuteni vietin kaupungissa, joka oli sinne muuttaessani tavallaan 3 aluetta. Nyt se on Lappeenranta. Se fuusioitiin silloin väkিপakolla. Olen varma, että jos sitä keskustelua käytiin siellä, olisi taas varmasti valtava määrä keskustelua siitä, kuinka on mahdotonta, että 3 kaupunkia väkিপakolla fuusioidaan. Täällä 19 vuotta olen kyllä kuluttanut Vantaan, Espoon, Helsingin, Kauniaisen kaupunkia. Pidän sitä aivan itsestään sel-

28.3.2012

vänä enkä näe siinä suuria ongelmia. Tässä vain ongelmana on se, missä vaiheessa teemme sen? Teemmekö sen siinä vaiheessa, kun talous on niin kovassa paikassa ja kantokykymme sitä luokkaa, että nämä päätökset pitää tehdä väkipakolla ja vaikeissa asemissa, vai teemmekö sen siinä vaiheessa, kun meillä on vielä mahdollisuus rakentaa siitä jonkinlainen kokonaisuus? On siis kysymys oikeastaan ajasta.

Olen samaa mieltä siinä, että tällainen kokonaisuus vaatii pohdintaa lähidemokratiasta, mutta kuulutan kyllä siinä aika suurta harkintaa. Tälläkin hetkellä Helsingissä kunnallisvaaleissa – yhdessä vaalissa – äänestysprosentit pyörivät 30–40:n vaiheilla. Jos me pääsemme äänestelmään maakuntavaltuustoista, aluevaltuustoista ja valtuustoista, olisi hauska tietää, miten paljon se lisää äänestysaktiivisuutta. Voihan olla, että se lisää. Veikkaanpa, että näin ei kuitenkaan käy. Ainakin kansainväliset esimerkit ympäriltämme osoittavat sitä. Sekin on demokraattinen yksi ilmentymä, että pääsemme edes yli 50:n, ja se on minusta huolestuttavinta tässä asiassa. Voi olla, että kunnallispolitiikassa jotkut ja kunnissa ihmiset kokevat, että suurissa kunnissa ei pääse vaikuttamaan. Tärkeintä kuitenkin olisi, että äänestysprosentit olisivat korkeita. Me tarvitsemme hyvää lähidemokratiaa, suoraa vaikuttamista, mutta se on kyllä taitolaji, että se saadaan toimivaksi. Hyviä esimerkkejä, on myös huonoja.

Puheenjohtaja, odotan mielenkiinnolla näitä selvityksiä.

Valtuutettu Hakanen

Kiitoksia, puheenjohtaja.

Toistan nyt vielä valtuutettu Bryggarelle, että kukaan ei ole osoittanut, millä tavalla raha lisääntyisi tai edes säilyisi nykyisellään, jos tehdään Suur-Helsinki. Sen sijaan on paljonkin selvityksiä, jotka viittaavat siihen, että tällainen 4:n, 5 tai 6 suuren kunnan yhdistäminen saattaa johtaa päinvastaiseen seuraukseen talouden osalta. Jos rahasta on pulaa, rahaa pitää hankkia sieltä, missä rahaa on.

Toinen asia. Kansainvälisiin esimerkkeihin jos halutaan vähänkään tutustua, kansainväliset esimerkithän puhuvat sen puolesta, että näin suurella alueella on yleinen käytäntö järjestää useamman tasoisia vaaleja. Ne ovat toimineet monissa maissa jo kymmeniä vuosia ihan hyvin, eikä se ole tuottanut ongelmia.

Lopuksi ihmettelen sitä, että valtuustossa Helsingissä näyttää olevan sellainen toimintakulttuuri, että mitä suurempi asia, sen pienempi porukka päättää. Minkä takia valtuusto ei tällaisessa asiassa, jossa on tarkoitus määritellä kokonaan uudelleen Helsinki, palvelujen rakenne,

28.3.2012

palvelujen tuottamisen tavat, päätöksenteon tavat. Valtuusto on sitä mieltä, ettei se koske meitä. Ehkä muissa kunnissa koskee, mutta täällä ei tarvita. Täällä pieni porukka voi päättää tällaisissa asioissa. Ihmettelen kyllä.

Kaupunginhallituksen I varapuheenjohtaja Bryggare

Arvoisa puheenjohtaja.

Valtuutettu Hakanen, huoleni on se kiihtyvä segregaatio, joka tällä alueella on, jossa yhtenä syynä on kyllä kieltämättä se asuntopolitiikka, jota täällä harrastellaan ja jossa ei ole yhtenäisyyttä, jossa tehdään sopimuksia, jotka eivät pidä. Itse asiassa kiihtyvässä määrin tällainen englantilainen sanonta "take the money and run" on päällä. Nyt viedään viimeisiä. Tällainen malli on ollut outoa Suomessa, jossa on ollut yhteisvastuullisuutta. Kyllähän minulle kävisi malli, jossa on vaikka 5 tai 86 kuntaa, jos ne toimivat tehokkaasti, jos ne toimivat tasavertaisesti ja niin ettei synny sellaisia kehittyviä niin kuin tällä hetkellä on nähtävissä, valtuutettu Hakanen.

Se minua tässä huolettaa. Minua huolettaa se, että tämän alueen kehitys on tällä hetkellä huonossa jamassa. Nimenomaan tässä kärsivät heikoimmat, eivät vahvimmat.

Valtuutettu Peltola

...olla toteamatta tässä naapurilleni sitä, että nämä kunnat, joita ajatellaan Helsinkiin yhdistettäväksi, ovat ihan yhtä vankan porvarillisen johdon hallitsemia tällä hetkellä kuin Helsingin. Minun on vaikea uskoa, että esimerkiksi asuntopolitiikassa tämä kuntien yhdistäminen toisi yhtään sen parempaa ja sosiaalisempaa asuntopolitiikkaa. Sosiaalisempi asuntopolitiikka voi syntyä vain siitä, että kuntalaiset lähtevät vakavissaan sitä vaatimaan ja valitsevat sellaisia ihmisiä, jotka ovat tekemässä sitä poliittista muutosta. Kuntien yhdistäminen ainakaan näillä nykyvoimasuhteilla ei sitä muutosta saa aikaiseksi.

Valtuutettu Hakanen

Kiitoksia, puheenjohtaja.

Aivan lyhyesti valtuutettu Bryggarelle, jonka kanssa monista muista asioista olen välillä yhtä mieltä. Nyt tällä kertaa olen kyllä sitä mieltä, että tätä alueellista eriytymistä ei voi käyttää perusteluna Suur-Helsingin muodostamiselle. Helsingin kaupungin sisällä alueellinen eriytyminen

28.3.2012

on kasvanut kaiken aikaa. Täällä on yksi hallinto, joka siitä on vastuussa. Se on tämä valtuusto siltä osin kuin se on kunnan päätösvallassa, ja sitten siihen tietysti vaikuttavat eräät muut seikat.

Vastaavia esimerkkejä löytyy muualta maasta. Nämä isot keskuskunnat, jotka haluavat maata ja vähän muutakin naapurikunnilta, eivät yleensä ole ollenkaan se malliesimerkki, miten eriytymistä torjutaan, vaan ne ovat useimmissa tapauksissa eri puolilla Suomea niitä, missä nämä ongelmat ovat pahimpia.

Valtuutettu Virkkunen

Kiitos, puheenjohtaja.

Olisin vain lyhyesti tuonut esiin sen, että mielestäni valtuutettu Hakasen tekemä palautusesitys, vaikkakin se nyt hävisi murskaluvuin täällä valtuustossa, oli ihan perusteltu, koska tämä valtiovarainministeriön lausuntopyyntö, joka on annettu kunnan- ja kaupunginhallituksille, jonka takia täällä nyt lähetekeskustelua käydään, sisältää tällaisen lauseen, että valtiovarainministeriö pyytää kunnanvaltuuston lausunnon sähköiselle lausuntomenettelylle. Itse olen ehkä kanssa hiukan hämmästynyt siitä, että me käymme lähetekeskustelun ja kaupunginhallitus sitten kuitenkin vastaa, mitä vastaa. Minusta se on vähän hassua, mutta näin se nyt menee.

Olisin ehkä tässä kohtaa kysynyt, ehkä kaupunginjohtaja Pajunen osaa vastata siihen, kummassa kaupunginhallituksen kokouksessa tätä asiaa käsitellään, siinä, joka on ensi viikolla vai siinä, joka on pääsiäisen... En muista ennen pääsiäistä vai jälkeen. Joka tapauksessa, mihin kaupunginhallituksen kokoukseen tämä lausunnon tekeminen sijoittuu?

Kiitos.

Valtuutettu Ingervo

Kiitos, puheenjohtaja. Hyvät valtuutetut.

Minä ainakin uskoisin, että jos päästäisiin keskustelemaan tarkemmin vielä siitä jatkossa – ei siis tänään välttämättä ollenkaan enempää – mitkä ovat lähipalvelut ja lähipalvelun kriteerit. Kun niistä päästäisiin jonkinlaiseen yhteisymmärrykseen – eri puolilla Suomea ne voivat olla vielä vähän erilaisia – luulen, että se vähän rauhoittaisi niitä, joilla on suuri huoli näistä palveluista, koska tavoitteenahan ovat nimenomaan paremmat palvelut eikä huonommat.

28.3.2012

Kaupunginjohtaja Pajunen

Arvoisa puheenjohtaja.

Kysymykseen kaupunginhallituksen käsittelyajasta. Tästä lähetekeskustelusta, niin kuin esittelytekstissä todetaan, kirjoitetaan keskustelupöytäkirja, jota käytetään kaupunginhallituksen vastausta valmisteltaessa, ja silloin teknisistä syistä tämä esitys tulee tiistaiksi 10. päivä huhtikuuta, eli kun maanantai on toinen pääsiäispäivä, käytännössä se on ensimmäinen ajankohta, jolloin tämä esitys voidaan kaupunginhallituksessa tuoda.

76 §

Esityslistan asia nro 5

HELSINGIN SATAMA -LIIKELAITOKSEN JOHTOKUNNAN JÄSENEEN JA PUHEENJOHTAJAN
VALINTA

Valtuutettu Rauhamäki

Kiitoksia, puheenjohtaja.

Matti Hirvikalliota esitämme.

79 §

Esityslistan asia nro 8

KAMPIN TONTTIENTEN 64/5, 15–17 JA 24 (FORUMIN KAUPPAKESKUS JA AMOS
ANDERSONIN MUSEO) ASEMAKAAVAN MUUTTAMINEN (NRO 12071)

Valtuutettu Kolbe

Kaupunkien ? jatkukoon sillä teemalla, että nyt vihdoinkin olemme saaneet uuden esityksen siitä, miten Kampin tontilla oleva Forumin kaup-

28.3.2012

pakeskus ja siihen olennaisesti liittyvä Amos Andersonin museokokonaisuus saavat uuden asunsa. Muistamme ainakin minun ikäpolveni, miten tämä kauppakeskus oli uusi ja omalla tavallaan raikas ja kiinnostava ulottuvuus Mannerheimintien vilkkaaseen risteyspaikkaan ja miten se korvasi vanhan matalan läpikulkualueen, joka siinä oli liikkeineen pitkään 50-lukulaisessa hengessä. Ja miten tämä kauppakeskusrakenne nyt toivon mukaan osin keskeiset kiinteistöt suojeltuna ja myös kauppakeskuksen arkkitehtuurin 80-lukulaiseen asuun on kiinnitetty huomiota, että sen keskeiset dimensiot tulisivat säilytetyksi. Hyvä näin. Puhutaan paljon myös autopaikoista ja kannetaan huolta liikenteen järjestelyistä.

Kun katsotaan Helsingin kauppakeskusmaailman muotoutumista, nähdään, että ne muodostavat oman varsin kiinnostavan ja urbaanin puolijulkisen tilan, jossa sekä yrittäjäys, kauppa- ja liiketoiminta että ihmisten jokapäiväinen liikkuminen ja myös viihtyminen toteutuvat ja näkyvät. Itse koen hyvin vaikeana ja hankalana sen, että Kampin kauppakeskuksesta muuttama viikko sitten poistettiin penkit, tuolit, taideteokset ja muut esineet, ilmiöt ja asiat, joihin kaupunkilaiset voisivat pysähtyä istumaan, oleskelemaan, viihtymään ja näkymään ja tietysti myös katselemaan kaupunkia ympärillään siinä kauppakeskuksen tilassa. Erityisesti koen raskaana ja rasittavana sen, että nuoria ihmisiä haluttiin häätää pois kauppakeskuksen maailmasta. Nuoret, joissa tulevaisuus piilee, ovat juuri mielestäni yrittäjien tärkeintä asiakaskuntaa. He ovat tulevia kuluttajia ja tulevia aktiivisia kansalaisia. Koen tämän erittäin vastenmielisenä ilmiönä.

Siksi ajattelin nyt, kun tämä Forumin kauppakeskus monine tasoineen ja tulevine läpikulkualueineen tulee olemaan eräs hieno helsinkiläinen puolijulkisen sisätila, että siinä erityisesti kiinnitettäisiin huomiota tähän kansalaisten ei-kaupalliseen viihtyvyyteen. Tarjottaisiin mahdollisuuksia olla ja oleskella, vain viettää aikaa ilman kuluttamista, rahankäyttöä ja siihen liittyviä toimintoja. Meidän tulee sallia ja sietää tämäkin.

Siksi teen ponnen tähän kohtaan 8 liittyen, ja se kuuluu seuraavasti. Nyt minulla ei ole konetta mukana enkä näe, miten se oikeasti on, mutta käsikirjoitus on tällainen:

Hyväksyessään tämän ponnen valtuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuutta toteuttaa Forumin kauppakeskukseen erityisesti nuorille ja ikäihmisille suunnattuja istumaryhmiä ja oleskelutiloja.

Kiitos.

28.3.2012

Valtuutettu Rantanen

Puheenjohtaja, valtuustotoverit.

Minusta valtuutettu Laura Kolben ponsi on erinomainen ja pyytää selvittämään asiaa, jota meidän kannattaisi selvittää vähän laajemminkin suhteessa siihen, miten ymmärrämme kaupunkitilan ja miten sen ihmiset, kuinka he käyttäytyvät siellä. Teemme hätiköityjä johtopäätöksiä näiden keskeisten alueidemme osalta, jos ajattelemme, että ne on tarkoitettu vain asioimista ja läpikulkua varten. Tämä kaupunkilaisuus historiallisessa mielessä, minkä Laura Kolbe hyvin ymmärtää, ja tässä uudessa paljon sanotussa avoimessa kaupunkilaisuudessa on se sama piirre, että kaupunki näyttäytyy tilana, jossa nimenomaan yrittää houkutella ja hyödyntää sitä, että ihmiset haluavat viettää siellä aikaansa muussakin merkityksessä kuin ihan suora asiakkuus. Siitä kasvaa myös asiakkuuksia.

Näitten kauppakeskusten kohdalla tehdään usein juuri se ajatusvirhe, että ajatellaan, että kun nuoriso siellä nyt vain on ja käyttää suhteessa olemiseensa liian vähän rahaa, että he ovat siellä tarpeettomia. Mutta jos menemme mukaan siihen poliitikkoina ja otamme penkitkin pois, ettei siellä häiritäisi kauppiaita – hätiköityjä kauppiaita, jotka eivät ymmärrä omaa etuaan pitemmän päälle – teemme ihan oikeasti ajatusvirheen. Silloin me rakennamme kaupunkia väärillä alkuasetuksilla ja näkökulmilla. Mielestäni tämä on aivan loistava tämä Laura Kolben ponsiesitys, ja minä vetoan, että kaikki äänestäisivät sen puolesta. Lopputuloshan on se, että sitten selvitetäisiin ja mietittäisiin. Toi ne penkit juuri tuonne Kamppiin tai ei, ainakin ne toisivat sen keskustelupohjan, jota me tarvitsemme koko ajan suunnitellessamme kaupunkia.

Hienoa. Hyvä ponsi, Laura.

Kiitos.

Valtuutettu Kantola

Arvoisa puheenjohtaja.

Haluan myös kiittää Laura Kolbea loistavasta asian esille ottamisesta. Myös minua se juttu Kampin kauppakeskuksen toiminnasta jotenkin loukkasi, ja tuli sellainen tunne, että olemme jättäneet nyt nämä asiat käsittelemättä. Me puhumme demokratiasta ja ihmisten oikeudesta kokea kaupunkitilaa. Olemme näissä kaava- ja muissa järjestelyissä aina aloittaneet vähän keskustelua näistä kauppakeskuksista ja niiden toiminnasta, mutta se on aina jäänyt yksittäisiksi puheenvuoroiksi.

28.3.2012

Kiitos, Laura, tästä asian esille ottamisesta, ja pidetään nyt huoli siitä, että edes pieneltä osalta muutetaan käytäntöjä.

Valtuutettu Helistö

Kiitos, puheenjohtaja.

Periaatteessa olen samaa mieltä Laura Kolben kanssa tästä tarkoituksesta tai lopputuloksesta, mutta en ole nyt ihan varma, että onko tämä taas niitä asioita, jotka ponnella muutetaan. Varsinkin ponnella, joka nyt sitten on vielä kauhean tarkkaan muotoiltu, että erityisesti nuorille ja vanhuksille. Kyllä me viisikymppisetkin varmaan voimme siihen istahda. Minulla ei nyt ole oma lehmä ojassa, vaan mietin sitä, että pitäisikö meidän kaavoituksessa ja kaupunkisuunnittelussa sitten vähän useammin ja laajemminkin miettiä näiden julkisten tilojen käyttöä kuin jonkinlaisena hätäratkaisuna lämätä aina joka kaavaan sitten tällainen ponsi.

Minä kyllä äänestän nyt tämän ponnen puolesta ilman muuta.

Välihuuto!

En minä sitä vastaan puhu, mutta minä en ole nyt vain varma tästä metodista ja taktisesta valinnasta tässä sodankäynnissä.

Valtuutettu Halla-aho

Kiitoksia, puheenjohtaja.

En tietenkään vastusta istumapaikkoja enkä penkkejä, mutta haluaisin tuoda sen näkökulman tai huomauttaa siitä, että keskimääräinen ihminen menee aamulla töihin, tulee iltapäivällä tai alkuillasta töistä kotiin, menee kotiin, harrastusten pariin, viettää aikaa perheensä kanssa. Tavallisella ihmisellä ei yleensä ole aikaa tai edes mielenkiintoa istuskella ja notkua avoimissa tai puoliavoimissa julkisissa tiloissa kohtaamassa ventovieraita ihmisiä ja luomassa kaupunkitilaa. Ne, joilla on aikaa siellä hengailla, ehkä ovat juuri sitä väkeä, joiden ei välttämättä tarvitsisi niin tehdä.

Eipä tällä kertaa muuta. Kiitoksia. En aio kannattaa tätä pontta.

Valtuutettu Taipale

Arvoisa puheenjohtaja.

28.3.2012

Tämä on erittäin hyvä ponsi ja heijastaa sellaista näkökulmaa, josta sosiologit sanoivat: suunnittelijat tekevät kadut, mutta kansa tekee polut. Koko Itä-Pasilahan on hyvä esimerkki siitä, miten suunniteltiin aluksi, mutta kansa on tehnyt omat kulkureittinsä. Olisi aika hyvä, jos kaikissa kauppakeskuksissa se avoin tila olisikin julkinen kaupungin hallitsema. Me voimme itse päättää siitä periaatteessa. Ne ovat katettuja tiloja, ei tarvitsisi olla ulkosalla sateessa.

Toinen seikka myös. Lopulta pitäisi neuvotella, että poliitikot saisivat myös istua siellä, puhua ja vähän jakaa materiaaliakin. Naapurini, jos saan häneltä varastaa idean, niin kyllä maahanmuuttajien pitää saada myös istua näillä paikoilla. Tämä on hieno kulturaalinen juttu.

Valtuutettu Alanko-Kahiluoto

Kiitoksia.

Minäkin haluan kiitellä Laura Kolbea hyvästä ponnesta. Kuljen itse joka päivä Kampin kauppakeskuksen läpi, ja siellä ennen nuorisolla oli jonkinlaiset kaiteet, joilla he saivat istuskella. Nykyään melkein aina, kun kulkee siitä ohitse, siinä on vartijoita nuhtelemassa nuoria siitä, että he viettävät aikaansa kauppakeskuksessa. Se on mielestäni erittäin huonoa julkisen tilan käyttöä, että tällä tavalla suhtaudutaan. Mielestäni tuo periaate, että aina kun suunnitellaan julkista tilaa mietittäisiin, miten se pysyisi kaupunkilaisten yhteisenä tilana, on tosi kaunis ja kannatettava.

Itse myös toivoisin, että penkit tulisivat takaisin kaupunkiin. On todella harmillista juuri huonojalkaisten ja vanhusten kannalta, että penkit on poistettu kaupungista.

Valtuutettu Ingervo

Kiitos, puheenjohtaja.

Se, missä nuoret saavat hengailla, on aina ajankohtainen kysymys ja yhä edelleen Helsingissä myöskin. Muistan, kun olin Espoossa ja ihmettelin yhden koulun pihaa aikoinani siitä, miksi siellä ei ole penkkejä, niin arkkitehti sanoi, että koska nuoret mielellään hengailevat kadunkulmissa. Nythän tässä on tämä sama asia tai ajatus, että nuoret hengailevat, mutta eivät saisi hengailla siellä kauppakeskuksessa. Kävin TET:läistä tapaamassa eilen siellä kauppakeskuksen 5. kerroksessa, ja kyllä ne vaatekaupat siellä aika nuorekkaita vaatteita myyvät, tuskin keski-ikäisille naisille lainkaan. Ihmettelen kauppakeskuksen ajatusta

28.3.2012

siitä, että nuoret eivät olisi toivottuja hengaillemaan siellä, koska kyllä-hän juuri he ovat ne, jotka loppujen lopuksi ostopäätöksiäkin siellä tekevät.

Toivon, että sinne tulee penkkejä. Vähemmän tulee aina ilkivaltaa, kun luvalla saa olla.

Valtuutettu Asko-Seljavaara (vastauspuheenvuoro)

Arvoisa puheenjohtaja.

Tämä on hieno ponsi, mutta pitääköhän minun ja Ilkka Taipaleen jäävä-tä itseni, kun olemme niin vanhoja ja tämä koskee vain vanhoja ja nuoria. Voisiko sieltä poistaa sen osan, vanhat ja nuoret?

Valtuutettu Näre

Kiitos, puheenjohtaja.

Minäkin kannatan valtuutettu Kolben pontta. Viime aikoina ainakin ollaan olevinaan oltu huolissaan nuorten syrjäytymisestä, mutta Kampin kauppakeskuksen toiminta tässä kohtaa on juuri sellaista kaupunkilasten...

(Puheenjohtajan välihuomautus.)

Meillä on tarve keskustella tästä epäkohdasta! Minä kuitenkin haluan sanoa, että tällainen nuoren kohtelu tuottaa kokemusta osallisuuden puutteesta ja pettymystä yhteiskuntaa kohtaan, mikä vieroittaa muun muassa osallistumasta politiikkaan ja poliittiseen toimintaan. Ei ole oikeudenmukaista että kaupalliset arvot ajavat sosiaalisten tarpeiden ohi, ja siinä mielessä tämä Foruminkin kaava toivoisi ottavan sen huomioon.

Tässä kohtaa en malta ottaa mainitsematta, että ensimmäinen...

(Puheenjohtajan välihuomautus.)

Olkoon sitten, mutta haluan kuitenkin mainita, että minäkin haluan välillä istua kauppakeskuksissa muuallakin kuin kaupoissa.

Kiitos.

28.3.2012

Valtuutettu Vuorinen

Arvoisa puheenjohtaja.

Laura Kolben aloitehan oli hyvin erinomainen, joka osoittaa sen, miten vahvasti keskusta tekee läpimurtoa Helsingissä, joten kannatan ponsiesitystä.

Valtuutettu Lehtipuu

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut.

Minäkin kyllä toivoisin, että puhuisimme itse asiasta eli tästä asemakaavaehdotuksesta emmekä asian vierestä. Tämä ponsi, joka tässä on esitetty, ensinnäkään ei ole ihan asemakaavatason kysymys, tai tätä ei välttämättä ratkaista tätä asemakaavaa muuttamalla. Toisaalta kysymys on käsittääkseni yksityisestä kiinteistöstä, ja sen kiinteistön ohjaaminen tällä tavalla valtuuston ponnella on kyllä epätarkoituksenmukaista. Minä en kannata tätä pontta.

Kaupunginvaltuuston I varapuheenjohtaja Bogomoloff

Arvoisa puheenjohtaja.

Ei tämä ponsi todellakaan ole sillä tavalla asiallinen. Minusta Lehtipuun toteamus tässä oli erittäin hyvin paikallaan. Olen itse pannut merkille, että ikäihmisethän mielellään eivät päivällä hengaille mutta sitäkin innokkaammin iltasella, kuten esimerkiksi tässä tilaisuudessa.

Valtuutettu Rantanen

Valtuustotoverit, puheenjohtaja.

Valtuutettu Lehtipuulle ja Bogomoloffille vain sen verran, että valtuustoponnnet, niin kuin tämäkin tässä, niiden tarkoitushan on nimenomaan, että esille nousevasta asiasta valtuusto antaa valmisteluohjetta ja selvityspyyntöä niin kuin tässä tapauksessa. Ei tällä niitä tuoleja sinne yksityiseen tilaan laiteta, mutta tämä ponnen muotoilu tarkoittaa sitä, että selvitetään, miten tämä kaupunkitila yleensä jäsennetään. Lopputulosena voi olla, että kun päätämme itse määräämästämme kaupunkitilasta ja mihin se raja silloin kulloinkin vedetään, niin silloin teimme tämän tyyppisiä ratkaisuja tästä asiasta.

28.3.2012

Mielestäni tämä ponsi on erittäin merkittävä tai erittäin perusteltu ihan tuossa muodossa kuin se on. Tämä ei ole mikään muutosesitys kaa-vaan huom., vaan tämä on nimenomaan ponsiesitys. Se, että siinä mainitaan nuo nuoret yhtenä ryhmänä, ei toki tarkoita, etteikö se koski-si muitakin. Siinä mainitaan nuoret ja vanhukset nimenomaan sen ta-kia, että ymmärrämme, että tämänkin tyyppisten käyttäjien läsnäolo kaupunkitilassa on jotenkin merkittävää. Tämä on oleellista. Ponsien tehtävä, ei tässä vielä linjoja vedetä. Tässä vedetään ikään kuin suun-nitteluohjeita ja jatkoselvityspyyntöjä, hyvät ystävät.

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTO
HELSINGFORS STADSFULLMÄKTIGE

Minerva Krohn
puheenjohtaja
ordförande

Harry Bogomoloff
I varapuheenjohtaja
I vice ordförande

Tiina Teppo
päättösvalmisteluyksikön päällikkö
chef beslutsberedningsenheten

Pöytäkirja tarkastettu ja hyväksytty:
Protokollet justerat och godkänt:

Arja Karhuvaara
kaupunginvaltuutettu
stadsfullmäktigeledamot

Kimmo Helistö
kaupunginvaltuutettu
stadsfullmäktigeledamot